

ROJA WELAT

KARKERÊN HEMÛ WELATÂN Û GELEÂN BINDEST YEKBIN!

10 ÎLON HEJMAR: 9

BUHA: 5 TL

10 EYLÛL SAYI: 9

Fiyatı: 5 TL

ELİ ESKERİ
VE TÛM
ARKADAŞLARINI
SERBEST
BIRAKIN!...

KONGREYA TÖB-DER'E ÇARAN

Hêzên Sosyalist û Demokrat, Pişta Bûrjuwazi û Hevalbendên Wan li Erdê Xistn.

Kongreya TÖB-DER'ê (Tevgrêdana Hemû Miellimên Tirkîyê) ya çaran di 21'ê Tebaxê li Enqerê kombû. Cîvîna 4 roj ajotin. TÖB-DER ji hemû miellimên pêşverû, demokrat û sosyalist sazûye. 100 hezar endamên wê hene.

TÖB-DER organizasyonêk mezin e û tesira wê ji li welat gelek fireh e. Ew, şeş sale ku, ne tenê bo mafên endamên xwe, her usa ji bo demokrasîyê, bo hemû mafên xebatkarên şer dîke. Bona vê yekê sermiyandar û kewneparêz ji wê heznakî, li wê û endamên wê gelek tede dikin. Di van du salên paşin da hêzên faşîst nêzîkî 40 endamê TÖB-DER'ê kuştin, bu sedan endamên wê birindar bûn. Hükûmeta MC'yê du çaran TÖB-DER da girtin, lê ew bi biryara mehkemê disa vebû. Hukûmetê bi hezaran endamê wê ji menfî kir, betal hişt, zar û zêçên wan avêt nav birçîtiyê. TÖB-DER'ê himber vi zulum û tedayî bi mêrani şerkir, her ku çû mezin û xurt bû.

Dujminahiya kewneparêzan derheqa TÖB-DER'ê di van du salên paşin da her bilind bû. Ji ber ku di van du salên paşin da TÖB-DER'ê gelek karên bi kêrhatî pêkanîn. Ewê, himber ênşî faşîstan bi mêrani şerkir. Wê minasebetên xwe bi derwa fireh kir, tevî FISE'yê (Federasyona Miellimên Hemû Welatan) bû. Isal di meha Sibatê de li ser sistema hînbûn û fêrbûnê civînek mezin (DEK: Demokratîk Eşîtm Kurultayî) çêkir. Qasî çil organizasyonên mezin -ku di nav wan da DİSK (Federasyona karkerên Şoreşger), TYS (Tevgrêdana Nivîskarên Tirkîyê) ji hebûn- tev li vê civînê bûn. Di civînê da kewneparêziya sistema hînbûn û fêrbûnê ya îroyînî bi yek dengî hat eşkerekirin. Civîn, diji nijadparêziyê, şoveniyê û helandîna (asimilasyona) zorî derket. Wê eşkere kir û got: "Divê her gel bi zmanê xwe bixwîne û hinbe." DEK'ê got: "Bila zorkerî ji ser zman û çanda gelan rabe." DEK diji zorkeriya ser ROJA WELAT ji derket, û ew zorbazî bi awakî miranî eşkere kir.

Di van karên hêja da para organên wê yê jorin gelek mezin bû. Di Kongra 3'yan da du grûbê sosyalîst, Özgürlük (Azadî) û Demokratîk Merkezîyetçîler (Navçeparêzên Demokrat) bi hevra yekîti kiribûn û hatibûn bijartin. Ew yekîtiya miellimên sosyalîst yê Tirk û Kurd bû. Ewana wek bira dest dan hev û karên TÖB-DER'ê kirin, ew pêş da birn.

Ji ber yekîtiya miellimîn Kurd û Tirk û xebatên wan ên hêja, sermiyandar û nijadparêz dîn dibûn. Ewana dixwest ku rojê berê TÖB-DER'ê bîdîn girtin. Kingê Kongreya Çaran nêzîk bû, hemû kewneparêzan dengê xwe bilind kirin, ênşî ser TÖB-DER kirin, gotin: "Ew çi hal e? TÖB-DER azadîya gelan dixwaze, diji nijadparêziyê derdikeve. Welat wê perçe bibel!"

Serokwezîr Ecevit û Partiya wî CHP, ku saya hêzên sosyalîst û demokrat da iro bûne hukûmet, ew ji ji TÖB-DER'ê ne razibûn. Ji ber ku ewana ji naxwazî TÖB-DER gavên demokrat bavêje û serê wan bêşîne. Ecevit û partiya wî ji şoven e, nijadparêz e, diji gelê Kurd e. Bona vê yekê serokên CHP ji dixwestin sosyalîstan ji ser TÖB-DER'ê dûrxinin.

Digel bûrjuwazi, di nav refên miellimîn da ji hin grup hene ku guh nadin yekîtiya TÖB-DER'ê, xeletî û şaşîyan dikin û bona mafên xwe wê jar dixin.

TÖB-DER bi nêzîkî 100 hezar endamê xwe û bi tekoşîna xwe yê hêja di nav hêzên demokrat da gelek bi rûmet û giranbîha ye. Bona vê yekê ji gelek grupên siyasî dixwazî TÖB-DER'ê bi dest xwe xînin. Her yek dixebite ku merivên xwe bine bike organên jorin. Heke ew xebata wan bi awakî demokratîk bibe, kes nikare jê ra tîşîki bêje. Lê pîr çaran, ew grûpên han mafên xwe pêş da digirin û zrarê didine yekîti û hêza tevgrêdanê. Maoîstan gelek xebrîn ku TÖB-DER'ê bi dest xwe xînin, lê hêzên sosyalîst û demokrat ew firsend ne dane wan.

Di nav TÖB-DER'ê da hin grup ji hene ku bi navê sosyalîzmê derketine lê zrarê ku wana daye tevgrêdanê, bûrjuwazi bi xwe ne daye. Yek ji wan Yekîti û Qiret (Birlîk ve Dayanişma) e. Ev siyaseta han berê di nav DİSK'ê da gelek xeletî kirin û zrarên mezin gihandin wê, piştre ji tesira xwe di nav karkeran di wînda kir. İcar wê xebata xwe li ser TÖB-DER'ê komkir. Bona destxistîna TÖB-DER'ê merkeze tevgrêdanê girte himber xwe. Guh neda disîplîn û yekîtiya tevgrêdanê.

Yekîti û Qiretê, propagandeye xwe li ser sosyal demokrateyan komkir. Kirasê wan li xwe kir. Got: "Eva merkeze hanê tûj e, tîştên usa dîke ku hukûmetê jê heznake. Grûbê Azadîyê ji kurdan pêkhatîye, ew kurdparêz in... TÖB-DER di telûkê da yel... Divê em wê xilaskin..."

Eşkere ye ku sosyal demokrat ji meselê Kurdan heznakî.. Yekîti û Qiretê, bona vê yekê, di rîya şovenîzmê da, bona ku mamosteyên Tirk bitirsîne, çî ji dest hat kir. İftira û derew bû karê wan.

Çaran merivên sosyalîst tîştên usa dikin? Sosyalîst, lazîme ku tim diji şovenîzmê derkevin, propagandeye bûrjuwazi di nav refên

xebatkarên da paqîşkin. Lê Yekîti û Qiretê (ku ji vana ra İlerlemeci tî gotin, ne minasiv e ku em zêde tîşt bêjin), ev siyaseta han xwe şaşkiriye, nîzane ku çî bike. Ew ji rêça sosyalîzmê derketîye.

Bi vi awayî, xebata bûrjuwazi û ya Yekîti û Qiretê berî kongra TÖB-DER'ê gihîştê hev, yek bû. Ewana eniyek çêkiribûn, hûn dikarin jê ra bibên eniyê millî. Gelo, ew UDC ku İlerlemeciya jê ra digotin, ne ev enî bû?..

Ew enî ji çar grûban pêkhatibû: 1. Yekîti û Qiret (Birlîk ve Dayanişma), 2. Mamosteyên Gelparêz (Halkçı Eğitimciler, evana allgirê CHP'ê bûn), 3. Grûbê Yekîti Bona Demokrasîyê (Demokrasî İçin Birlîk Grubû), 4. Demokratên Şoreşger (Devrimci Demokratlar).

Sosyalîstan û demokrateyan, berî kongreyê ev teliûke dîtin, fêmkirin ku bûrjuwazi xwe hazîr dîke ênşî ser TÖB-DER'ê bike, dizgînên wê bi dest xwe xîne û çavê hin grûban ji ser bûye, arîkariya wê dikin, rîya bûrjuwazi paqîş dikin, hespê xwe dane ereba bûrjuwazi... Ewana ji xebrîn ku hêzên xwe li himber vê ênşî paşverû, yek bikin.

Li allyê dîn, bi destxistîna TÖB-DER'ê, CHP'ê, ango bûrjuwazi dixwest ciyê xwe li himber DİSK'ê qewim bike. Usa xuyaye ku TÖB-DER ji di mehên-yan salên- pêşî da heqê karberdan (grev) û sendikayê bi destxîne.

***

Kongre di 21'ê tebaxê da kombû. 665 delege hatibûn civînê. Gelek ji mêvanên bijare li wê bûn. Di nav wan da serokê FISE'yê Daniel Retureau, sekreterê DİSK'ê Fehmî Işıklar, mîmesîyên mamosteyên Eraban, serokên partiyên çep (TSİP, TEP, TİP) û rojnamevan hebûn. Nêzîkî 20-30 ji mebûsên CHP'ê...

Piştî vebûna civînê serok û katibên diwanê hatin bijartin. Tîfaqa Çaran (ku me navê wan jor da nivîsandibû) bi 280 rayî bijartîna diwanê karkir.

Grûbê Azadî (Özgürlük Grubu), Navçeparêzên Demokrat (Demokratik Merkezîyetçîler) û Yekîtiya Demokratî ya Şoreşgerî (Devrimci Demokratik Birlîk) bi hevra ray dan û 200 ray girtin.

Grûbêk dîn, Mamosteyên Şoreşger (Devrimci Öğretmen Grubu) bi serê xwe namzet nişan da û bi arîkariya hin grûbên piçûk 180 ray girt.

Berê serokê TÖB-DER'ê Gültekin Gazioğlu xebarda. Gazioğlu di xebardane xwe da got: "İro hin kes ênşî ser me dikin, dibên we gotîye bila her gel bikare di zmanê xwe da bixwîne û fêr be. Belê, em usa dixwazî. Eva prensîbek beynelmîlî e, eva heqêkî merivî ye."

Piştî xebardane mêvanan destpê kir. Sekreterê DİSK'ê Fehmî Işıklar, di xebardane xwe da şaşîyên CHP da ber çavan, got: "Ew arîkariya sermiyandaran dîke, li derd û pîrsên xebatkarên nanihêre û iro ji mebûsên xwe seferber kirîye, dixwaze çavê mamosteyan bitirsîne, TÖB-DER'ê bikişîne meterîsên paş..."

Hin di destpêkê da xuya kir ku rewşa civînê ne baş e. Bûrjuwazi û hevalbendên wî diwan bi destxistibûnê lê pîrani di dest wan da ne bû. Dîrsîyan ku grûbên dîn himber wan yekîti bikin. Bona vê yekê dixebitin ku şer derxînin û kongrê tatlî bikin.

Mamosteyan eva dîtin û roja sisêyan ji diwanê ra bêbawerî nişandan. Serokê diwanê berê nexwest ku rayên delegan bipîrse. Paşê mecbûr ma û kire rayan. 349 kes bêbawerî nişandan. Yê ku bawerî nişandan 277 bûn...

Yekîti û Qiret, û hevalbendên wî dîtin ku Kongre ji dest diçe, ew nema dikarin bigihîjin armance xwe.. Ew bi vê yekê dîn bûn. Gotin: "Tîştê han nabel Diwan disa ya me yel!" Bi hêrs salon terkîrîn. Gava diçûn qire-qire wan bû, digotin: "Emê sibe disa bînî!..."

Ew derketin lê civînê xebata xwe ajot, diwanek nuh sazîr. Roja dinê Yekîti û Qiret û hevalbendên wan venegerin, çûn ji xwe ra hakîmek dîtin, ji wî biryarek standin ku "eva kongre bisekînel..." Lê Xebata Kongrê neseqînî, biryara hakîmê bûrjuwazi dereng ma, negihîştê salonê û kongre gihîştê dawîya xwe.

Mamosteyan bona organên jorin hevalên xwe bijartin. Çar grûban yekîti kiribûn: Azadî, Navçeparêzên Demokrat, Yekîtiya Demokratî ya Şoreşgerî û Mamosteyên Şoreşger. Gültekin Gazioğlu disa bû serokê TÖB-DER'ê.

Bi vi awayî Kongreya çaran ji bû, û hemû plan û listikên bûrjuwazi di avê da çû. Rûyê bûrjuwazi û arîkarên wî reş bû. Ewana cêribandin ku TÖB-DER'ê bikişînin meterîsên paşin, wê bikin xulamê hukûmetê, lê nefîle... Mamosteyên şoreşger û demokrat piştî wan li erdê xistîni..

*****

Planên bûrjuwazi û listikên İlerlemeciya hela li wê bisekîne, tîştê ecêptîr kirîna Demokratên Şoreşger (Devrimci Demokratlar) bû. Ewana xwe şoreşgerên Kurd dihesibînin û bi dû bûrjuwazi çûn.

Ewana çîma usa kirîni? Ewana sedemê ênşî bûrjuwazi nedîtin? Çawa netîtin, meriv kor bûya disa dîtid. Gele waxte ku ewana xwe şaşkîrîne. Ew bona diji minahiya Rîya azadî, bi dû şovenî sosyalî ketîne û İlerlemeciya ew birn çeraxê bûrjuwaziye Tirk...

ROJA WELAT'IN ÇAĞRISI:

ELİ ESKERİ VE TÜM ARKADAŞLARINI SERBEST BIRAKIN!..

EMPERYALİZME, GERİCİLİĞE VE ZULME KARŞI BİRLEŞİN!

Geçen sayımızda, Irak Kürdistanındaki yurtsever güçler arasında meydana çıkan ve Hakkari yöresinde de bilinen gelişmelere yol açan olayların temel nedenlerinden söz etmiş ve çıkar yolun, yurtsever güçlerin kendi aralarında düşmanca eylemlere son verip güçlerini birleştirmeleri olduğunu yazmıştık.

Biz o yazıda, olayların ayrıntılarına inmemiş ve taraflardan herhangi birini düşmanca karşılamaya almamıştık. Bunun bir nedeni bizim Irak'taki yurtsever güçlerin içişlerine karışmak istememizdir. Gerici yönde bir sapmayı, emperyalizmin oyunlarını elbette teşhir ederiz, şimdiye kadar ettik ve bundan sonra da öyle olacak. Ancak, Irak Kürdistanındaki yurtsever örgütlerin kendi aralarında sürtüşmelere, çatışmalara, ideolojik-politik uyan ve eleştirinin ötesinde, bir taraf gibi katılmak, iki tarafın birbirine karşı düşmanca tavrını aynen benimsemek bizim işimiz değildir, bize düşmez.

Öte yandan biz, bu yurtsever güçler arasındaki sürtüşme ve çatışmaları derinleştirmek değil, azaltmak, ortadan kaldırmak isteriz. Biz isteriz ki onlar kendi aralarında düşmanca eylemleri bıraksınlar, emperyalizmin, gericiliğin ve halkımızın tüm düşmanlarının oyunlarını boşa çıkarıp ileri bir çizgide güçbirliği yapsınlar. Biz böyle bir gelişmeye katkıda bulunmak isteriz. Bu ise taraflardan birinin yanında -onu daha haklı ve ötekini haksız görsek bile- kesin yer alıp ötekine düşmanlık güderek yapılamaz.

Bu tutumumuz yurtsever güçler arasında genel olarak iyi karşılandı. Ancak, taraf durumunda olanlardan bazı eleştiriler de geliyor. Bu eleştirilerden biri Kürdistan Yurtsever Birliği (KYB) taraftarlarından geliyor.

Onlar şöyle diyorlar: Kürdistan Demokrat Partisini ve günümüzde bu hareketi sürdüren

Geçici Komitayı yurtsever güçler arasında saymak yanlıştır. Çünkü bunlar emperyalizme, İran gericiliğine bağlıdır, CIA, SA VAK ve MIT'le ilişkileri vardır. Bunların amacı Irak Kürdistanında ve genel olarak Kürdistan'ın diğer parçalarında gelişmekte olan devrimci hareketi önlemek, boğmaktır. Böyle bir güç yurtsever sayılmaz ve onunla birlik yapılamaz.

Bu görüş, bir kaç yönden içinde eksikler ve yanlışlar taşır.

Bir kez, KDP'yi tüm olarak gerici saymak yanlıştır. KDP daha düne kadar, Irak Kürdistanındaki başlıca politik gücü, içinde binlerce Kürt yurtseverini barındırıyordu. KDP'nin çeşitli sınıf ve tabakalardan kişileri birleştirdiğini ve başından beri içinde sağ-sol çekişmesine, diğer bir deyişle sınıf mücadelesine sahne olduğunu biliyoruz. Parti son yıllarda daha açık biçimde sağ güçlerin kontrolüne geçti ve onlar Irak Kürt halkının kurtuluş mücadelesinin iplerini emperyalizme, İran gericiliğine teslim ettiler, onun 1975'teki yenilgisine yol açtılar. Bu belli bir şey. Biz bunu çok kereler söyledik ve yazdık, gericilerin oyunlarını teşhir için çok çaba gösterdik. Diğer yandan bu durum, KDP içindeki yurtsever güçlerin tümünden sillinip yok oldukları anlamına gelmez. Bu partinin tabanında büyük oranda emekçi, aydın insanlar var ve bunlar genellikle ilerici bir politikadan yanadırlar. Bunlar da Partinin içine düşürüldüğü çıkmazı görüyor, bu yanlış politikayı anlıyorlar. Onlar da Kürt halkının ulusal mücadelesinin anti-emperyalist, anti-feodal bir doğrultuda yürütülmesinin zorunlu olduğunu kavıyor ve bunun için mücadele ediyorlar. Bu güçleri yok saymak, onlarla güç birliği olanağı aramamak ve onlara destek olmamak yanlış bir politika olur.

KDP'nin ilan ettiği "Yeni Strateji" bu bakımdan ilginçtir.

Bazıları, bu belgenin salt bir taktik eseri olduğunu, emperyalistlerin bir oyunu olduğunu, salt kendi gerici politikaları iflas ettiği için, kitleleri yanıltmak amacıyla yapıldığını söylüyorlar. Biz de elbette, bir partinin yönetiminde, ciddi iç çekişmeler sonucu radikal değişiklikler olmadıkça, gerici bir politikanın bir anda terk edilip örgütün devrimci bir yola sokulabileceğine inancak kadar saf değiliz. Ancak, bu "strateji" salt taktik amaçlarla ilan edilmiş olsa bile, bu, kitlelerin ve tabanın yönetimi nasıl zorladığını, ondan neler istediğini gösterir.

Besbelli önemli olan parlak sözler değil, eylemlerdir. Biz de geçen yazımızda, Geçici Komite'nin, ilan ettiği bu ilerici stratejiye rağmen, son 2-3 yıldaki tutumunun pek de iç açıcı olmadığını yazdık ve bunu açıkça eleştirdik. Bu sayımızda Kürtçe kaleme alınmış olan yazıda da bunu yapmaktayız. Geçici Komite'nin bölgedeki en gerici güçlerle, Kürt feodalleriyle ve MIT'le dayanışma içinde olduğuna dair pek çok işaret var. Geçici Komite, iki yıl öncesinden başlayarak Kürdistan Yurtsever Birliği'ne karşı düşmanca bir politika yürüttü, uzlaşmaz bir tavır takındı ve Hakkari yöresinde yollarını keserek tutsak ettiği KYB'ye mensup 20-30 kişiyi kurşuna dizdi. Bunlar arasında Cebbar adında, KYB'nin seçkin liderlerinden biri vardı. Olayların bu düzeye gelmesinde, Geçici Komite'nin bu uzlaşmaz ve düşmanca tavrının büyük payı vardır.

Emperyalizme, gericiliğe her türlü teslimiyet, Kürt halkının düşmanlarıyla yapılan her işbirliği kesinkes teşhir ve mahkum edilmelidir. Diğer yandan, bunu yaparken, KDP içinde, tabanda ve hatta üst düzeyde ilerici doğru yer alan gelişmeleri, eğilimleri görmezden gelmek, yurtsever güçlere bu yolda yarıdımca olmamak ve bu yönde

kapıları tümenden kapalı sayıp kitleler içinde belli bir etkinliği olan bir örgütü bir tüm olarak düşmanın safında saymak kesinkes yanlıştır, sektör bir tutumdur...

Şunu da belirtmekte yarar var ki, bu konuda bizi eleştirenler Kürdistan Yurtsever Birliği mensupları değildir. Onların tavrımızı saygıyla karşıladıklarını bilmekteyiz. KDP içindeki yurtsever güçlerden söz ettiğimiz ve onlara karşı düşmanca bir tavır takınmadığımız için bizi suçlamaya kalkışanlar başkaları. Bunlar, Irak Kürdistanındaki yurtsever güçlerin içişlerine karışıp taraf durumuna gelenlerdir. Onlar kendileri de bu sürtüşmelere öylesine bulaşmışlardır ki "düşmanlıkta" taraflardan biri haline gelmişlerdir.

Olan biteni gerçi artık sağı suktan da biliyor; ama yine de, her şeyi açık açık yazmadığımız için okuyucu bizi hoş görsün. Bu konuda devrimci sorumluluk duyuyoruz ve söz konusu kişilerin şu veya bu türlü şamata koparmalarına meydan vermek istemiyoruz.

Şu kadanni söyleyelim ki, Kürdistan Yurtsever Birliği'nin yanında yer alıp KDP'ye düşmanca saldırmamızı isteyenlerin kendileri, olayların bu düzeye gelmesinde büyük sorumluluk taşıyorlar. Onlar Irak Kürdistanında ki yurtsever güçlerin işlerini kanştırıyorlar. Diğer yandan Kürdistan Yurtsever Birliğini pek çok konuda yanıttılar. Kendi güçlerini abarttılar ve dediklerinin hiçbirini yapamadılar.

Bu maceracı çizginin geli, böyle bir çıkmaza saplanmas kaçınılmazdı. Palavralar ve kövünmelerle kimsenin uzun va dell devrimci mücadele yürüttüğü görülmemiştir. Böylesi her zaman bir miktar heyecanlı, niyetli taraftar bulup bir sürü oyalıyabilirler; ama gerçekle olayların akışı palavraları yer bir eder. Bugün onların için düştükleri durum budur.

Diğer bir yandan, bugün, KDP gericiğini birden bire farkedip ona karşı kahramanca hücuma geçen bu baylara sormak gerekir: Bugüne kadar neredeydiniz? Halkımızın sosyalist güçleri dört yıldan beridir KDP yönetimindeki emperyalizme teslimiyet politikasını teşhir ediyorlar. Onlar, kitleler arasında efsaneleşmiş olan Barzani'nin kişiliğine rağmen yüreklice gerçekleri ortaya serdiler, KDP üst yönetiminin emperyalizmle, gerici İran Şah'lığıyla kurduğu tüm ilişkileri açığa kavuşturdular.

gericiler, hem de heyecanlı bir "milliyetçilik" maskesi altında Özgürlük Yolu'na saldırdılar, onun taraftarlarını "ulusal hain" ilan etmeğe kalkıştılar. Ve bugün, KDP'nin içindeki yurtsever güçlerden söz ettiğimiz için bize öfkelenen bu baylar da onlarla birlikte Özgürlük Yoluna karşı boykotlarını bugüne dek sürdürmediler mi?..

Ama "Dün dündü, bugün bugündür!" öyle değil mi? Düne kadar yaptıklarının üstüne bir sünger çeker, sıkışınca herşeyi inkâr eder -çünkü görüşlerini

memorandum'u Birleşmiş Milletler'e sundu. Şu anda da Baas'ın zindanlarında KYB'nin yüzlerce militanı işkence ve zulüm altında idamlar birbirini izliyor.

Açıktır ki, ırkçı Irak rejimine, gerici İran Şah'lığına ve emperyalizme karşı böylesine yoğun bir askeri, politik ve ideolojik mücadele yürüten bir örgütü düşmanla işbirliği yapıyor diye nitelenmek gerçeklere dayanmayan bir suçlamadır.

Diğer yandan, YNK'nın amacı gerçekten Geçici Komite'nin etkinliğini kırıp onu yok etmek midir?

Bugün iki taraf arasında kanlı bir çatışmanın yer aldığı bir gerçek. Ama bu gelişmeye yol açan sebepler arasında, bizim bildiğimiz, Geçici Komite'nin hataları ağır basıyor. GK, eğer geçtiğimiz iki yılda öylesine düşmanca davranmasaydı, örneğin Cebbar ve arkadaşları öldürülmeseydi, güç birliğine açık olunsaydı, düşmanlıklar bugün böylesine derinleşmeyebilirdi, tersine yurtsever güçlerin birliği yolunda ciddi adımlar atılabilirdi.

Son olaylarla ilgili olarak edindiğimiz bilgiler gösteriyor ki, YNK'nın bir kısım partizan güçlerinin amacı Irak Kürdistanı'nın kuzey-batısındaki Bahdinan bölgesine geçmek ve orada da Irak saldırganlarına karşı bir cephe açmaktır. Ama onların Hakkari bölgesine geçmek zorunda kalmaları elbet bir olumsuzluktur. Burada da Irak, İran ve Türk Hükümetleri, bu partizan güçlerini ezmek için güçlerini birleştirdiler, ortak planlar yaptılar. Üstelik onlar, bu işi Kürtleri karşı karşıya getirerek, Türk birlikleri

olan Jirki aşireti şefine ve adamlarına af vaadedildi. Bu kampanyaya Geçici Komite şeflerinin de yoğun biçimde katıldıkları biliniyor. Zaten KYB birlikleri Hakkari yöresine geçtiklerinde ilkin GK'nin grupları onlara ateş açtılar.

Vaadedilen destekler ise gerçekleşmedi. Jirki aşireti rejisinin partizanlara destek vaadedenler arasında olduğu söyleniyor. Bu kişinin, "bölgeye ulaşsınlar, yeter..." dediği yaygın olarak anlatılıyor. Ama partizanlar oraya ulaştıklarından Jirki ve Malhuran aşiretinden silahlı gruplar onları çembere aldılar.

Daha sonrası ise biliniyor. Günlerdir aç ve yorgun olan partizanlar, bir yandan aldatılmış aşiret adamlarının, köylülerin kuşatması, onun ötesinde Türk askeri birliklerinin çemberi arasında fazla direnemediler. Bir kısmı esir düştü, bir kısmı geri çekildi, tekrar Irak'a girdi. Bunların da bir kısmı Irak birliklerince esir edildi, bazıları öldü, bir kısmı ise güneydeki partizanlara ulaştı.

Türkiye'de tutsak edilenleri aşiretler Türk hükümetine teslim etmek istediler, ancak hükümet bunu kabul etmedi ve el altından onların Geçici Komite'ye teslimini sağladı. 250 kadar olan bu tutsaklar şimdi Geçici Komite'nin "hapishane" lerindedirler...

TÜRK HÜKÜMETİ NEDEN TUTSAKLARI İSTEMEDİ?

Türk Hükümeti başından beri, partizan Kürtlerin Hakkari bölgesine geçişlerini -ki bunun

Kürt feodallerinin, burjuvalarının gerici, işbirlikçi, halk düşmanı yapısını ısrarla belirttiler. Bütün bunlar olurken bu "kahramanlar" ne yapıyorlardı, nerede idiler?..

Onlar susuyorlardı. Tam bir oportünist gibi. Onlar, şu ünlü "kan davası" nedeniyle Barzani'ye arkasından küfrediyorlardı, gizlice ve kendi aralarında... Ama kitlelerin yanında ne Barzani'nin ne de KDP yönetiminin aleyhinde ağızlarını açmıyorlardı. Zaten "kan davası" ortaya çıkıncaya kadar onlar Barzani'nin ve KDP yönetiminin ardından tartışmasız gitmişler, onların her yaptığını göklere çıkarmışlardı. Onlar, Barzani'yi bir Giyap'la, bir Kastro'ya kıyaslayanlar, hatta onlardan da büyük görenler değil midir?.

Onlar, bugüne kadar sustular, Kürt feodal ve gerici güçlerine toz kondurmadılar; çünkü onlar bu güçleri "yurtsever" saymakta idiler ve yurtsever güçleri "ürkütmemek" gerekti... Dün onlar için sınıflar yoktu.

İlk sayısından başlayarak ağalığa-şeyhliğe karşı mücadele bayrağını açan Özgürlük Yolu'na, ağalar ve şeyhler birlikte onlar da saldırdılar. KDP üst yönetiminin gerici politikasını teşhir eden Özgürlük Yolu'na, tüm anti-sosyalistler gibi onlar da saldırdılar. Gericiler Özgürlük Yolu'nu boykot ettiler ve güçlerinin yettiği yere onu sokmadılar. Çünkü Özgürlük Yolu gericilikle amansız mücadele ediyor, Kürt halkının kurtuluşunu sosyalist doğrultuda görüyor, Kürt emekçilerini bilinçlendiriyordu. Bunun içindir ki,

kamuoyuna açıklama cesaretini bile gösterememişsin, dedikoduya dayanan bir siyaset yürütmüşsün- işin içinden sıyrılırsın...

★ ★ ★ ★ ★

KDP yandaşı bazı kişiler ise, olayları tümüyle başka türlü değerlendiriyorlar. Bunlar, Kürdistan Yurtsever Birliği'nin Irak ve İran yönetimleriyle anlaşma içinde olduğunu, Baas zulmüne karşı mücadele etmediğini, amacının Geçici Komite'nin güçlerini ezmek olduğunu iddia ediyorlar ve KYB'nin bir kısım güçlerinin Hakkari bölgesine geçişini de bu amaca bağlıyorlar. Bu çevreler. Ya,ımızda Kürdistan Yurtsever Birliğinden yana çıktığını, tek yanlı davranıldığını ve haksızlık yaptığımızı söylüyorlar.

Bu iddialar da gerçeklere uygun değil. Bir kez, Kürdistan Yurtsever Birliğinin Irak Kürdistanında Baas zulmüne karşı partizan savaşı yürüttüğü bilinen bir şey. Bu partizan savaşıyla ilgili haberler bir çok kez yabancı basına da yansıdı. Birlik, başından beri emperyalizme, gerici İran Şah'lığına karşı ideolojik-politik mücadele yürütüyor. Son olaylarda KYB'nin partizan birlikleri İran birliklerinin saldırısına da uğradılar ve onlarla çatıştılar. KYB, Kürt halkının kurtuluş mücadelesini, Baas rejiminin zulmünü dünya kamuoyuna duyurmak için önemli çabalar gösteriyor, pek çok bildiri ve broşür yayınlıyor. YNK'nın Kıvılcım adlı bir yayın organı var. YNK, 1977 yılı mart ayında, Irak Kürdistanı halkının içinde bulunduğu ağır şartları belirten bir

ni doğrudan müdahaleye itmeden başardılar. MİT şefleri, bazı komutanlar, yörede MİT'çi olarak bilinen, en azından sömürgecilerle usaklık yaptıkları kuşku götürmeyen bazı kasaba belediye başkanları, ağalar, aşiret şefleri elele verdiler, partizanları kuşatıp yok etmek için ortak plan yaptılar. MİT tüm elemanlarını seferber etti. Aşiretler arasında, KYB partizanlarının "din ve namus düşmanı komünistler" olduğu propaganda edildi. Üç yıl kadar önce altı jandarmayı öldürüp bugüne kadar kaçak

Bahdinan bölgesine geçmek amacıyla olduğu biliniyordu- istemedi; ancak kendi birliklerini onlarla çatıştırmaktan da kaçındı. Hem olayların büyümesini önlemek, hem de yıldınmları kendi üzerine çekmemek için. Kürt partizanlarıyla savaşmanın çok olumsuz sonuçları olabilirdi. Türk hükümeti kendi açısından en akıllıca olanı yaptı, Kürtleri birbiriyle çatıştırdı ve suçu üzerinden attı (!) Hükümet bu alanda başarılı bir Abdülhamit politikası yürüttü...

Yine Türk hükümeti tutsak-

lan almak istemedi; çünkü onları, sınırlarını ihlal ettiği için altı ay kadar bir süre tutuklasa bile salıvermek zorundaydı. Onların ya Türkiye'de kalmasına ya da izin vermesi onların istediği bir ülkeye, örneğin Suriye'ye göndermesi gerekiyordu. Türk hükümetinin de, onun Kürt sorunundaki yüzyıllık müttetikleri İran Şah'lığının, Irak ırkçı rejiminin de işine gelmezdi bu. Türk hükümeti onları Geçici Komiteye bıraktı; çünkü onların arasında kan davası olduğunu biliyordu. Geçici Komite onları yok edecek ve böylece hem partizanlar ağır bir darbe yiyecek hem de Kürt halkının safını arasına yeni ve daha derin bir düşmanlık tohumu ekilecekti...

GEÇİCİ KOMİTE'NİN ELİNDE 250 PARTİZAN TUTUKLU

Olayların ortasında Geçici Komite'nin eline 250 tutsak geçti. Bunların 150 kadarı politik ve askeri bakımdan iyi eğitilmiş, nitelikli partizandır. Tutuklular arasında şu kişiler var:

ELİ ESKERİ: Kürdistan Yurtsever Birliği (KYB) Polit Büro Üyesi ve Kürdistan Sosyalist Hareketi (KSH) Genel Sekreteri.

YARBAY TAHİR ELİ VALİ BEG: KYB ve KSH Politbüro Üyesi.

Dr. HALİD SAİD: KYB Merkez Komitesi ve KSH Polit Büro Üyesi.

SEYİD KAKE: KYB ve KSH Merkez Komitesi Üyesi.

ŞEYH HÜSEYİN: KYB Merkez Komitesi Üyesi (KYB Genel Hat kanadından)

ŞEYH ELİ: KYB Merkez Komitesi Üyesi

ADİL: KYB Merkez Komitesi Üyesi

MÜLAZİM EMER: KYB Merkez Komitesi Üyesi

MÜLAZİM FUAD ÇELEBİ: Kürdistan Demokrat Partisi (KDP) Hazırlık Komitesi Merkez Yürütme Üyesi (Dr. Mahmud Osman Grubu)

MÜLAZİM KAMİL: KDP Hazırlık Komitesi MY Üyesi.

MÜLAZİM QERENİ: KDP Hazırlık Komitesi MY Üyesi.

YURTSEVER GÜÇLER KENDİ ARALARINDAKİ DÜŞMANCA EYLEMLERE SON VERMELİ...

Şu gerçek herkesçe kavranmalıdır: Yurtsever güçler arasında birlik sağlanmadan düşmanla başa çıkmak ve halkı özgürlüğe kavuşturmak mümkün değildir. Ve bu özellikle dört bir yanı düşman güçler tarafından çevrili olan Irak Kürdistanı için böyledir.

"Önce şu rakip örgütüm hakkından geleyim, sonra düşmana karşı daha iyi mücadele ederim." tarzındaki bir düşünce yanlıştır, bu yöndeki çabalar boşunadır. Bazı örgütlerin başında emperyalizme karşı mücadeleci, gerici unsurlar bulunsa bile, o örgütlerin geniş yurtsever tabanı unutulmamalıdır. Bu nedenle de çabalar, gerici, işbirlikçi unsurların tecrüti ve yurtsever güçlerin birliği yönünde harcanmalıdır.

Düşmanı bir yana bırakıp birbirlerini yok etmeye çalışanlar ancak Kürt halkının kurtuluş mücadelesine zarar verirler, halkın gücünü ve enerjisini boş yere

tüketirler, onu zayıf düşürürler. Bunlar, böyle yapmakla araya daha büyük düşmanlıklar sokarlar.

Her yurtseverim diyen, her devrimciyim, demokratım diyen kişi, aptalca bir kin ve öfkeyi bir yana bırakıp yurtsever güçlerin birliği için çare aramalı, çaba göstermelidir. Bu, tarihi bir sorumluluktur ve buna aykırı davranışlar, halkımıza karşı asla affedilmez bir suç işlemiş olur.

Bu yolda atılacak ilk adım, aralarındaki düşmanca eylemlere bir son vermektir. Bunun için diyaloga, görüşmeye açık olmalı, bu yolda adım atılmalıdır. Yurtsever olanla olmayan, böyle bir zeminde daha açık ortaya çıkacaktır.

İLK ADIM TUTSAK PARTİZANLARI SERBEST BIRAKMAK OLMALIDIR

Geçici Komite, elinde bulunan yurtseverleri öldürmek yoluna giderse bu Kürt halkına karşı affedilmez bir suç olur. Bu, aradaki düşmanlıkların derinleşir ve yurtsever güçleri büyük bir zafa, bölünmeye uğratar.

Böyle bir şey, Geçici Komite'nin, geçmiş dönemin yanlışlarından kurtulduğuna, "Yeni Strateji"ye ilişkin söylediklerine de tümüyle aykırı düşer. Böyle bir durumda onun politikasına daha çok gölge düşecek, yurtsever ve devrimci güçler kendisine en küçük bir güven duymayacaklardır. Böyle bir şey onu uluslararası düzeyde devrimci ve demokratik güçlerden tümüyle tecrit edecektir.

Umarız ki Geçici Komite

böyle bir hata yapmayacak, Kürt halkının düşmanlarını sevindirmeyecektir.

Devletler arasındaki savaşlarda bile tutsakların hayatına dokunulmaz. Umarız ki Geçici Komite elini Kürt yurtseverlerinin kanına bulaştırmayacaktır.

Biz, Irak Kürdistanındaki yurtsever güçler arasında yumaşmanın, karşılıklı iyi anlayışın ve güçbirliğinin bir ön adımı olarak, ELİ ASKERİ, Dr. HALİD, ŞEYH HÜSEYİN ve tüm diğer tutsakların serbest bırakılmasını bekliyoruz.

Bu tutsaklar serbest bırakılmaya kadar kendilerine iyi davranılmalı, onur kırıcı davranışlardan kaçınılmalıdır.

Irak Kürdistan Demokrat Partisi'nin yurtsever ve demokrat tabanı dahil olmak üzere, tüm yurtseverler, Geçici Komite'nin sorumlu kişilerini sıkı sıkıya, onların geri dönülmez yanlış bir adım atmalarına meydan vermemelidirler.

Türkiye Kürdistan devrimcileri, Irak Kürdistanındaki ve Kürdistanın öteki parçalarındaki her ilerici adımı, yurtsever güçlerin birliği yolundaki her çabayı sevinçle karşılayacak ve destekleyeceklerdir.

Tüm yurtseverler;

**HALKIMIZIN DÜŞMANLARINI
SEVİNDİRMEYİNİ..
ARANIZDAKİ DÜŞMANCA
EYLEMLERE SON VERİNİ..
ELİ ASKERİ VE TÜM
ARKADAŞLARI SERBEST
BIRAKILSINI..
EMPERYALİZME, GERİCİLİĞE VE
ZÜLME KARŞI BİRLEŞİNİ..**

DÜNYA BARIŞI

Egemen güçlerin, bitmek tükenmek bilmeyen kâr hırslarından doğan savaşlar, insanlığı büyük yıkımlara uğrattı; unutulmaz acılara bağdı. Özellikle Birinci ve İkinci Dünya Savaşları milyonlarca insanın ölümü, milyonlarcasının da yaralanıp sakatlanmasıyla sonuçlandı. Geride felce uğratılmış bir ekonomi ve toplumsal yaşam, sefalet ve acılar bırakarak gömüldü geçmişe.

Savaşın kaynağı, baskı ve sömürdür. Varlık nedeni sömürüye dayanan egemen güçler, sömürü düzenini sürdürmek ve de kendilerine yeni sömürü alanlarını bulmak için savaş çıkartırlar. Onlar için savaş, eldeki pazarı korumak ve yeni pazarlar elde etmek için başvurulan bir yöntemdir.

Burjuvazi çıkarttığı savaşların gerçek yüzünü, nedenlerini emekçilerin gözünden saklamaya çalışır. "Milli Birlik ve Bütünlük..." ten dem vurarak şoven duyguları kabartıp onları cephelelere sürmeye çalışır. Burjuvazi gerek eğitim düzeniyle gerekse diğer kitle haberleşme araçlarıyla şartlandırdığı emekçileri savaş

sürüp kırdırabilirdi, ölenleri "şehit" ya da "kahraman" olarak taktim ederek başka savaşlarda kullanabileceği yeni kurbanlarına açık kapı bıraktı. Örneğin Türk burjuvazisi, "Kıbrıs Barış Harekâtı" gerçekleştirirken de aynı yöntemlere başvurdu; Türkiye'li emekçilerle Kıbrıs'lı emekçileri karşı karşıya getirmeyi başardı, onları birbirine kırdırdı. Oysa Kıbrıs'ın turistik tesislerinden sağlanan kârlar, diğer servetlerden elde edilen paralar orada savaşan ve ölenlerin ceplerine akıyor, yine egemen burjuvaların kasalarında birikiyor. Orada ölenlerin aileleri yine yoksul, yaralı ve sağ dönenler ise yine işsiz ve yoksul..

İşçi ve emekçilerin, baskısız ve sömürsüz bir toplum düzeni kurmak amacıyla savaşmak zorunda bırakıldıkları da bilinen bir gerçektir. Emperyalistlerin, sömürgecilerin ve diğer gerici güçlerin baskı ve zulmünden kurtulmak için işçi sınıfı ve emekçi halklar mücadele etmek zorundadırlar. Gerici güçler, kendi sömürü düzenlerinin yıkılacağını anladıkları zaman var güçleriyle emekçilere saldırmaktan, kan dökmekten çekinmezler. E-

mekçiler ise, kendilerini savunmak, baskı ve zulüm çarkını ortadan kaldırmak için savaşır; bu haklı bir savaştır. Çünkü emekçiler, her türlü sömürü ve zulmün kaynağı, savaşların sorumlusu olan burjuvaziye karşı savaşmakla sömürsüz ve kardeşçe bir toplum düzenini, kendi düzenlerini kurmuş olacaklar, gerçek barışın maddi temellerini inşa etmiş olacaklar bu savaş sonunda...

Bağımlı-sömürge uluslar emperyalizme ve sömürgeciliğe karşı amansız bir savaş vermekteler. Ulusal ve sömürgeci boyunduruğu kırmak, özgür ve demokratik bir devlet kurmak için verilen bu savaş, emperyalizmi ve sömürgeciliği geriletip bunamlara itiyor, sömürü alanlarını daraltarak yıkılıp gitmelerine katkıda bulunuyor. Bu haklı savaşlara destek olmak tüm ilerici demokrat ve devrimciler için bir görevdir. Çünkü, zulüm ve sömürüye karşıdır; dünya barışının gerçekleşmesinden yanadır.

Sovyetler Birliği'nin başını çektiği barış politikası, dünya devrimci sürecinin gelişip güçlenmesine önemli katkılar yapmaktadır.

Mao'cu akımlar da emperyalistler gibi, Sovyetler Birliği'nin başını çektiği barış politikasına tepki duymaktadırlar. Barış dü-

şüncesi kitlelerde kök saldıkça, barışsever güçler emperyalist saldırganlığa karşı bütünleşikçe Mao'cular çileden çıkıyorlar; emperyalizmin yedek gücü olduklarını bu konuda da ortaya koymaktan geri kalmıyorlar. Büyük Han Şovenizmi düşüncesi, onları, başka dünya savaşlarını körüklemeye itiyor; insanlığın enkazı üzerinde yükselebileceğini sandıkları Çin İmparatorluğu hayali içindedirler. Troçkizmden etkilenen bazı maceracı gruplar ise, gençliğin kahramanlık duygularını ve savaşma gücünü kıracağı endişesi içinde barış politikasına karşı geliyor, sorumsuzca savaş çılgınlıkları atıyorlar.

1 Eylül Dünya Barış Günü'dür. Eylül boyunca barıştan yana güçler, günün önemini çeşitli boyutlarda dile getirmeğe devam edecekler. İnanıyoruz ki, bu girişimler, sömürgeci saldırgan Türk, Irak, İran burjuvazilerinin Kürdistan halkına karşı süte gelen baskı ve zulmünün politikalarının geriletilmesinde önemli bir rol oynayacaktır. Kuşkusuz, Sovyetler Birliği öncülüğünde yürütülen barış mücadelesi, kürt halkının ulusal ve sömürgeci boyunduruğunu kırarak özgür ve sömürsüz bir toplum kurmasına, diğer halklarla kardeş ve demokratik bir birlik içinde yaşaması mücadelesine de büyük katkılar yapacaktır.

Derheqa Şoreşa Kurdistanana Iraqê

DI NAV RÊZÊN WELATPARÊZ

Em, di hejmarê çuyî ya Roja Welat da (ya 8'an) li ser bûyerên Kurdistanana Iraqê, her usa ji li ser bûyerên dorhêla Çolemêrgê sekînbûn û me derheqa şoreşa Kurdistanana Iraqê da mîqalek dirêj bi Tirkî nivîsandî bû. Me di wê mîqalê da behsa sebebên bîngehîn kirî bû: Ango, çima hêzên welatparêz yê Kurdistanana Iraqê bûne dubend, sêbend û bi hevketine, ew dubendî ji yê dîn - devletên ku gelê Kurd xistîne bin nîrê xwe, feodal û kevneparêzên nav me, CIA SAVAK, MIT û wan jar bexînin û bîpelixînin. Me di wê mîqalê da digot ku, yê ku dibêjin "em pêşverû ne, em welatparêz in, em rîzgariya gelê Kurd dixwaz in" divê ji hevdu ra dijîminahiyê nejon, dubendiyê kûr nekî, hêzên xwe yek bikin û pêşberî dujminan bi hevra bimeşin; yan na, ew nîkarîna pêş da biçin, şerê dujmin bikin û gelê me ji vê koletiyê û zulmê xilaskin.

Hemû kesên ku hişê wan li sere wan e û yê ku bi awakî hişyari, baqilî dînhêrin û dûr dibînin gotîna me rast dîtî. Lê hin kes ku, ew di vê dubendiyê da seri dikişînin û bi hevdu ra hêrs ketîne, bûne dijîminê hevdu, bi gotînen me ne qayil bûn. Ew her yek, dixwazî ku em ji li cem wan bisekînin, qêreta wan bikişînin û mîna wan ji bendê dîn ra dijîminahiyê bajon. Eşkere ye ku bi vi awayî di mabeyna hêzên welatparêz da yekîtiyê çê nabe; hemû bîndest, xebatkar, hemû hêzên pêşverû nîkarîna yekbîn. Xwestîna dijîminan ji ev e, ew ji dikin ku hêzên gelê me bîbin dubend, sêbend û şerê hevdu bikin.

Xwestîna me, yekîtiya hêzên pêşverû ye: Ya hemû karker, gundi, welatparêz, sosyalist û demokratan.

Dujîminê gelê me em baş nasdikî, ew emperyalîzm e, ew dewletên, zorker in -yên ku Kurdistan di nav xwe da perçe kirîne- feodal û bûrjûwa ne, yê ku yekîtiya gelê me naxwazî, bona mafên xwe diji tevgera azadiyê derdikevî, bi dijîmin ra yekîtiyê dikî. Em tim diji van hêzên kevneparêz derketîne û me ew êşkere kirîne. Divê gelê me van dijîminan baş naske dek û dubarên wan rînd bibîne.

Bona çî, şoreşa Kurdistanana Iraqê bînket? Gelê me bi mîrani, bi bawerî şer dikî. Gelê me pîr caran zora dijîmin bir. Hêzên şoreşger Pîraniya Kurdistanana Iraqê ji dijîmin paqîş kirîbûn. Bi deh - hezaran pêşmerge hebûn, ew xwedî çek bûn.

Şoreşa Kurdistanana Iraqê bînket, ji ber ku pêşengiya şoreşê bi dest hêzên paşverû (kevneparêz) ket. Axan, şêxan, bûrjûwan, serok - eşîran bendên şoreşê bi dest xistin, berê wê guhartî. Ewana şerê azadiyê ne ajot, bona rîzgariya karker û gundiyan ne xebitî. Li gundiyan ax belavnekîrî, gundi û karker bi rêz nekîrî, bona hişyarbûna, yekîtiya wan ne xebitî. Ew hêzên kevneparêz ji tîştên han ditîrsî. Ew dixwazî hertîşt mîna berê dewam bike, bi axatî, şêxtî û serok eşîrtiyê tîşt nebe, tu xîrabi neyê mezinahiya wan, xebatkar di bin nîrê wan da bîn.

Kevneparêzan berê şoreşê guhartî, di hundur da li şoreşgeran teda kirî, nîrê ser piştî karker û gundiyan qewî kirî, li derva ji bi hêzên sosyalist û demokrat ra bend sist kirî, qetandin û bi emperyalîzma Hamêlkani, bi kevneparêzê Şahê Irani yekîtiyê danî. Xilasbûn ji wan hêvî kirî. Li benda arîkariya Hamîlkanê û Şahê Iran sekînin. Eşkere ye ku, ew xilasbûnê ku kevneparêzên Kurd hêvî dikîrî, ne xilasbûna karker û gundiyan Kurd bû. Axa, şêx, serok-eşîr û bûrjûwayên Kurd, ew azadiyê tenê ji xwe dixwastî: Devletek çêbûya başbû; lê ew dewlet divê di destê wan da bûya.. Karker û gundi, hêzên çep tîkîlî wê ne bûna.. Hîngê hukma axa û mirên me zêde biwa kêfa wan mezin biwa.. Kevneparêzên Kurd li bîhûstek (cenetek) usa digeriyan. Ew cenet bi dest wan neket. Lê ewana, ewqas xwîna ku gelê Kurd rijandîbû û ew xebata mezin, tengani û zehmetên salan di avê da dan. Gelê me di perçeki Kurdistanê da nêzîkî azadiyê bibû, disa ew fîrsend jê dûrket. Dijîminan disa gora dilê xwe kirî, ketî Kurdistanê û zulîm ji berê zêdetîr kirî.

Gelê Kurd, ev yekîtiyê han, listikên kevneparêz û emperyalîstan dît û çavê xwe vekî. Kevneparêz hin ji dixwazî gelê me bixapînin. Ew dibêjin sedemê bînketîna şoreşê welatên sosyalist in. Dibêjin ku, Sovêtan bi hukumeta Iraqê ra tîfaq çekîrî, çek dane wan û şoreşa Kurdistanana Iraqê bona vê yekê bînket. Ew gotînen han derewê mezin in.

Welatên sosyalist, di destpêka şoreşa Kurdistanana Iraqê vir da ji gelê Kurd ra gelek arîkarî kirî, hevalti û dostaniya xwe nişan dan. Belê, mînasebetê wan û hukumeta Iraqê ji hebû, lê ewana dixwestî ku Kurd û Ereb bi rîndî dev ji şer berdî, li hev bîn û heqên Kurdan yê neteweyî (millî) û mirovî ji bê dayî. Welatên sosyalist pîr caran, bona şerê hundurî çek ne dane hukumeta Iraqê û zor dane wê ku Kurdan ra li hev bê. Kingê serokên şoreşa Kurdan berê şoreşê guhartî û ketî bin çengê emperyalîzmê, wi çaxî welatên sosyalist ji dev ji arîkariya wan berdan û ew tenê hiştî.

NIHA JI LISTIKÊN KEWNEPARÊZAN Û EMPERYALÎSTAN DAJOY (DEVAM DIKE)

Piştî bînketîna (têkçûna) şoreşa Kurdistanana Iraqê di sala 1975'da, gelê Kurd ew dafikên emperyalîstan û kirînen paşverûyan êşkere dît. Rûyê axa, şêx, serok - eşîr û Bûrjûwayên Kurdan cardî reş bû. Gelê me baş fêm kirî ku azadiyê bi destê wan, bi pêşengiya wan nabe. Rîzgariyê tenê dikare bi destê karker û gundiyan, bi destê xebatkarîna bibe. Rîzgarî dikare tenê di rêyê pêşverû da bibe. Bona vê yekê, piştî 1975'a, li hemû perçên Kurdistanê, rêça şoreşî di nav gelê Kurd da geş û bilînd bû.

Bu vi awayî piştî 1975'a li Kurdistanana Iraqê ji tevgerdanên nuh saz bûn û diji zulîm û tedayên Baasîyan dest bi şer kirî. Yek ji wan, yekîtiya çend tevgerdanên pêşverû û welatparêz, Yekîtiyê Niştîmanî Kurdistan (YNK) bû.

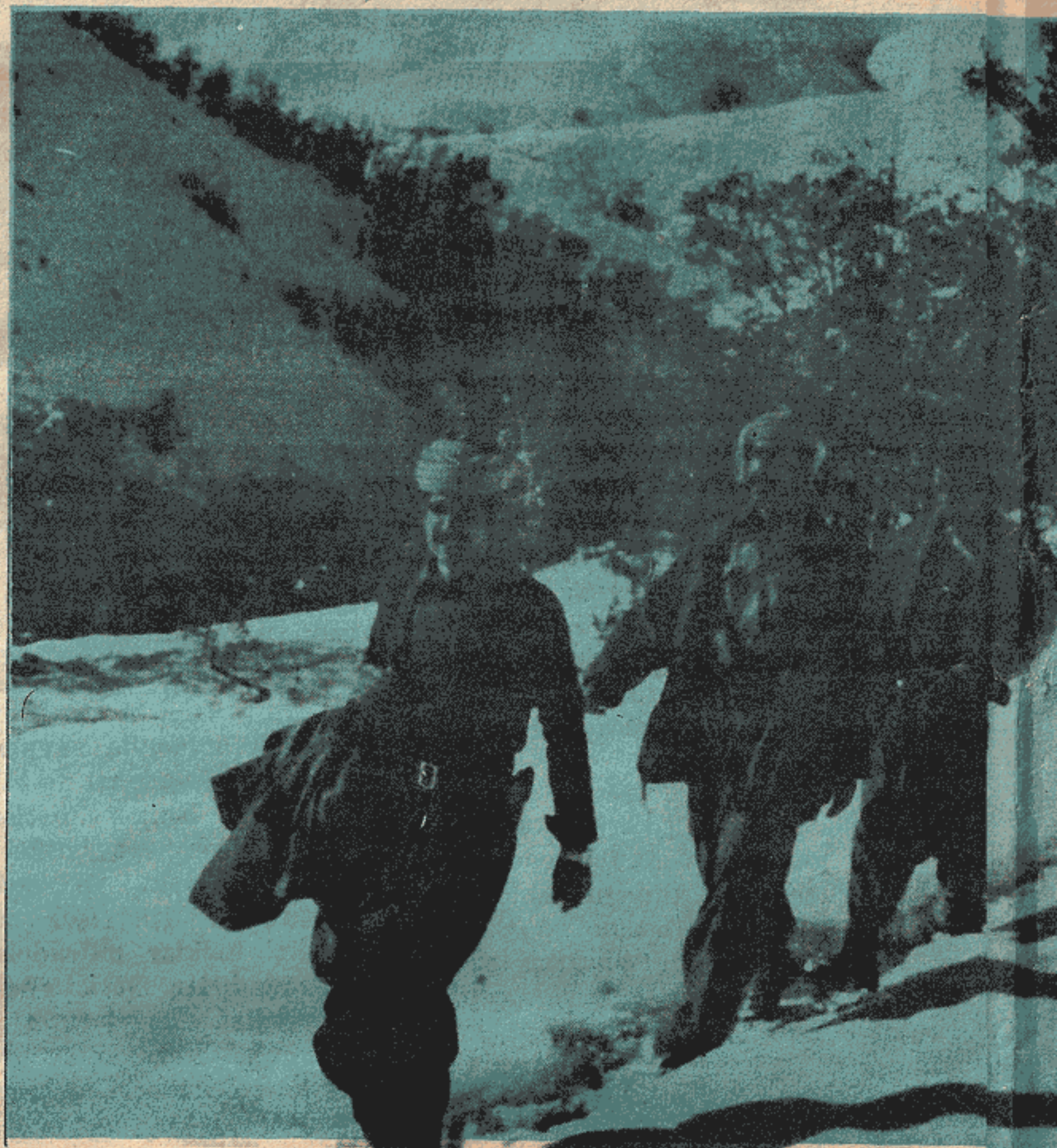
Digel YNK, Partî Demokratî Kurdistan ji, piştî 1975'an civînek çekîrî, komîteyek nuh (Qiyadê Miweqqet) saz kir. Qiyade, di "stratejiya nuh" da, bi xwe ji, xeletî û şaşiyên serokîtiya Partî Demokratî Kurdistan (PDK) qebûl dike. Dibêje serokîtiya Partiyê, di salên paşî da ketîbû rêçek xîrab; feodal û bûrjûwayên Kurdan partî xistîbûne dest xwe, nexweşî ketîbû nav refên endaman û serokan. Serokîtiya partiyê ew bi emperyalîzmê û kevneparêzê Şahê Iran va girêdabû. Qiyadê Miweqqet dibêje ku, bona van xeletî û şaşîyan şores xîrab bû û bînket. Ew dibêje, lazîm e niha şoreş di rêçek pêşverû da biçê, cardî nekeve bîndestê feodal û bûrjûwayên Kurd.

Evana hemû gotînen baş in. Gelek endamên PDK xebatkar in, karker û gundi ne. Ew ji dixwazî ku partiya wan rêçek pêşverû da biçê, cardî nekeve bin destê feodal û bûrjûwan û bi dû emperyalîzmê neçê. Lê belê, PDK'yê ev gotînen han çiqas bi ci anîye? Wê ew siyaseta kevn di nav rêzên xwe da paqîş kirîye? Ew mirovên feodal û kevneparêz ji serokîtiyê dûrxistîye, tesîra wan şikandîye?

BÛYERÊN PAŞÎN NIŞAN DIDIN KU TESÎRÊN PAŞVERÛYAN NE SIKESTIYE

Derheqa bûyerên Çolemêrgê da Yekîtiyê ji Qiyade ji, her yek bi aliyê xwe, xwe pak û bêşûc dibîne û xîrabiye davêje ser aliyê din. Her yek dibêje, "ez şerê dijîmin dikim û aliyê din bi dijîmin ra yek bûye". Ki rast e, ki ne rast e, divê em li bûyeran bînhêrin.

Bûyerên van 15 salên paşînişan didî ku ew dubendî ji 1964'an da dest pê dike û tê. Di bîngêhê vê dubendiyê da sedemên çîni (sînîfî)

DA DUBENDIYE KÛR MEKIN

hene. Lê ne tenê ew, xeletiyên şoreşgerên bûrjuwaziyên piçûk ji henê, ewên ku hêzên xwe baş hisêb ne kirine, şertên zeman û mekan baş fêm nekirine û gora wan ne xebitine.. Bona van xeletiyên şoreşgerên bûrjuwaziyên piçûk e ku, ew çend caran ji hêzên şoreşê dûrketine, hêzên çep jar ketine û tesira wan kêr bûye.

Piştî binketina 1975'an ku Yekiti (YNK) sazû û li Kurdistanê Iraqê dest bi xebatê kir, dubendiya "**Barzanî û Celalî**" ji disa derket ber çavan. Qiyadê, li aliye Çolemêrgê, nêziki sinorê Iraqê çend caran pêşi li endamên Yekitiyê birî, ew girtin, dest dan ser çekên wan û ji wan nêziki 20 - 30 kes ji kuştin, ku di nav wan da **Cebbar** ji hebû. Aligirên Qiyadê ji gundiyan ra digotin ku ew **cehş** in. Lê bi rasti, Yekitiyê dixwest di Kurdistanê Iraqê da şerê dujmin bike, eşkere ye ku ew ne **cehş** bûn. Kirina **Qiyadê** ew bû, Yekiti di Kurdistanê Iraqê da bingeh negire.

Sedemên vê dujminahiyê, bi ditina me dudo ne. Yek sedem ev e ku, PDK naxwaze ji wê pêve, tevgirêdanek di Kurdistanê Iraqê derkeve û bi hêz be. Ya duwemin ji, tirsê feodal û kewneparêzên kurdan e ku ew heya du bi emperyalizmê va, bi kewneparêzê Şahê Iran va girêdayî bûn û iro ji di vê babetê da tiştê ne guhuriye. Şêx û axa, serok-eşir mafên xwe pêştir digirin ji azadiya gelê Kurd. Ewana heya niha, bona mafên xwe bi dijmin ra yekiti danine û iro ji usa dikin. Ew, bona mafên xwe gundiyan û welatparêzan dixapinin, derewan di nav gelê me da belav dikin.

Bûyerên Çolemêrgê cardin eşkere da ber çavan ku Qiyadê bi feodalan ra, bi dujminên gelê Kurd ra yekiti dike. Kingê hêzên YNK derbazi Tirkîyê bûn, merivên Qiyadê derketin pêşiya wan. Qiyadê dibêje YNK û hukumeta Iraqê pirsên xwe yek kirine, bona vê yekê Yekiti dixwaze ku êrişî ser Qiyadê bike, wê bişkênine û armanca hêzên Yekiti bi derbazbûna Tirkîyê ji ev e. Lê rasti ne usa ye. Hêzên YNK dixwestin derbazi aliye Bahdînan bibin, ewana li Kurdistanê Iraqê bona vê derbazbûnê rê neditin -aliki va leşkerên Iranê, aliye din da ya Iraqê pêşi li wan girtin û ew bêçare man, derbazi Tirkîyê bûn, xwestin ji Çolemêrgê derbazi mîntîqa Bahdînan bibin.

Eşkere ye ku, kingê hêzên YNK derbazi sinorê Tirkîyê bûn, hukumeta Tirkîyê pê hesiya, lê wê, bi leşkerê xwe pêşkari wan ne bû. Hukumeta Tirkîyê "**baqil**" derket, Kurd berdane hevdu, û bi xwe sêrkir. Leşkerên Tirkîyê bi wan ra şer nekir, lê ajanên MÎTê seferber bûn. Nav van ajanan da hin ji axa û begên Kurdan hebûn. Ewana, tevi serokên MÎTê yên wê mîntîqê û tevi serokleşkerên Tirkîyê planê xwe çekirin,

eşir rakirin ser piyan û dor li hêzên YNK girtin. Xelkên eşiran -**gundiyan reben**- ji dinê bê hay bûn. Ji wan ra gotibûn ku evana "**cehş**" in "**qomunist**" in, "**evana dujminê ar û namûsê ne**" û gundiyan ji usa bawer kiribûn.. Ew gundiyan ku ne tenê iro, lê bi hezeran sal in ku usa ne hişyar in, di bin nirê axan da serok - eşiran da ne, û ne bona mafên xwe, lê bona mafên van axan, şêxan, serok eşiran û biyaniyan dixin şer, dikujin û dimirin...

Hêzên YNK, her usa ji bi aliye hevalbendên xwe hatin xapandin.. Hin kesan gotibûn em dikarin arikariya wê bikin, em dikarin we derbazkin. Ewana gelek pesna xwe dabûn.. Lê dema tenganiyê ew "**şoraşgerên mezin**" xuya nekirin. Dibêjin ku serokê eşira Jirki wan girt.. Dibêjin, serokek Jirkiyan ku sê sal berê 6 jendîrme kuştibûn û ji wê rojê vir de ew û çend hevalên wi "**mehkûm**" bûn, ango ji hepsê direviyan, MÎTê ji wan ra gotibû: "**Hûn partizanên Yekiti bigrin, emê bona we ef derxinin..**" Partizanên YNK çend roj bû ku gelek birçî û westiyayî bûn, bê çare, teslimî eşiran bûn. Ewana, çekên wan girtin û xwestin ku wana teslimî hukumeta Tirkîyê bikin, lê hukumeta razi ne bû, eşiran ew teslimî PDK'yê -**Qiyadê Miwveqqet**- kirin..

Partizanên YNK'yê hin paş da kişiyên, xwestin derbazi Iraqê bibin. Lê icar leşkerê Iraqê ji sinor girtibû. Bereki va ji eşirên nezan û xapandî êrişî ser wan dikirin û tevi wan merivên Qiyadê.. Partizan belav bûn; hin derbazi Iraqê bûn hatin girtin, hin gihîştin hevalên xwe, hin mirin û hin ji li Tirkîyê hatin girtin, teslimî Qiyadê bûn...

Niha di dest Qiyadê da qasi 250 girti heye; 100 peşmerge û 150 ji partizanê hosta bi aliye leşkerî û siyasî. Nav wan da **Eli Eskerî (Sekreterê Hereka Sosyalist ya Kurdistanê - HSK û endamê politburoya YNK)**, **Dr Xalid (Endamê Komîta Navçe ya YNK û Politburoyê HSK)**, **Şêx Huseyin (Endamê Komîta Navçe ya YNK)**, **Yarbay Tahir Eli Vali Beg (Endamê Politburoya YNK û HSK)**, **Seyid Kake (Endamê Komîta Navçe ya YNK û HSK)**, **Şêx Eli, Adil û Milazim Emer (Hersê ji endamên Komîta Navçe ya YNK)**, **Fuat Çelebi, Kamil û Qerenî (Hersê ji mulazim in û endamê Komîta Amadekirinê ya Partî Demokrati Kurdistan'in)** heye.

Niha em bîpîrsin: Ew Bûyerên han bo gelê Kurd tiştên çê ne, yan xirab in? Bi wan ki şabû, ki ne bû?.. Eşkere ye ku, bi vi hali tenê dujminên gelê Kurd şabûn, Baasi, SAVAK, MÎT û yên din. Ewana bi feodalên Kurd ra, bi van kewneparêzan ra yekiti kirin, planê xwe anin cih, hereka partizaniya pêşverû ya Kurdistanê Iraqê birindar kirin, zirarê mezin danê. û di vê planê da Qiyadê Miwveqqet ji tevi wan bû. Tevi wan, Qiyadê ji para xwe girt, 250 partizanê YNK û gele endamên berbiçav bi dest xistin.. Eşkere ye ku, rola ku Qiyadê list nê rolek baş e û ne bi kêrî gelê Kurd tê..

HUKUMETA TIRKIYÊ ÇIMA GIRTÎ QEBÛL NEKIR?..

Me jor da nivîsi ku, Hukumeta Tirkîyê girti qebûl nekir û hişt ew bi dest Qiyadê kevin.

Tiştê ku Hukumeta Tirkîyê li Çolemêrgê kir li dinê û li dirokê zor tê ditin. Hukumetê Kurd bi hev dan qirkirin û xwe sêrkir. Piştî van bûyeran, serokê MÎTê ya wê mîntîqê ji yekî ra usa got: "**Me pêşi li şerê wan ne girt. Bona çî bigrin? Ji xwe xwestina me ji ew bû. bila Kurd hevdu qirkirin!..**" Çend rojan şunda rojnamekî Elmaniya Rojava ji usa nivîsand: "**Hukumeta Tirk bi xwe pêşkari şerê Kurdan ne bû, Ger leşkerê Tirk tevi şer bîba, dibû ku Kurd yekbin..**"

Hukumeta Tirk hêşir ji ne girtin. Ger Hukumeta Tirk ew bigirtana, ev milteciyê siyasî bûn, lazîm bû yan çî bîdana wan, yan ji ew bigirtana, ev milteciyê siyasî bûn, lazîm bû yan çî bîdana wan, yan ji ew derbazi welatek din bikira. Hukumeta Tirk ne kete bin vi bari, ne xwest ku ji wan ra arikariyê bike. Wê zagonên xwe û prensîbên beynelmîlê cardin da bin lîngan.

EM DIXWAZIN HÊZÊN WELATPARÊZ YEKBIN

Me di hejmarê me yê çûyî da ji nivîsandî bû: Ev şerê hêzên welatparêzan tenê dijminên gelê Kurd şadîke. Bi vi awayî ew nikarin diji zulim û zorkeriyê şer bikin û gelê Kurd ji bindestiyê xilaskin. Rêyek din tune, diwê hêzên welatparêz dev ji berberiya hevdu berdin, dijminahiyê ji nav rêzên xwe rakin û himberdijmin dest bidin hev. Em dibinin ku herdu alî ji, yê din tev de xirab nişan dide, dibêje "**ew dijmin e, hêza wi tune û hwd**" Ew ne kirinek rast e û bi kêrî tevgera gelê Kurd nayê.

Niha, aligirên Qiyadê dibêjin ku "**heya Celalî ji halê ranebin, şoreşa Kurdistanê Iraqê xurt nabe, yekiti çênabe..**" Ew dibêjin: "**YNK şerê dijmin nake, bi Baasiyan ra, Iranê ra pîrsa xwe yek kiriye û bi me**

Dûmahîk: Rûpel 11

BİR KUTSAL İTTİFAKIN SERÜVENİ

TÖB-DER'in 4. Olağan Genel Kurulu 21-24 Ağustos tarihleri arasında Ankara'da Devlet Su İşleri Salonunda yapıldı.

Genel Kurul'un ilk gününde, toplantıya 700 kadar delegenin yanı sıra çok sayıda yerli ve yabancı konuk da katılmıştı. FİSE Genel Sekreteri Daniel Retureau, Arap öğretmenleri temsilcileri, Sovyetler Birliği ve Bulgaristan basın ateşeleri, DİSK Genel Sekreteri Fehmi Işıklar, TSİP, TEP Genel Başkanları, TİP temsilcisi ve 20-30 kadar CHP milletvekili ve senatörü...

TÖB-DER kongresi, basına da yansdığı üzere oldukça gerilimli ve olaylı geçti. Ancak burjuva basını her şeyi tek yanlı yansıtmaktan, bu gerilimin yaratıcılarını gizleyip olayların sorumluluğunu devrimci, ilerici öğretmen kitlesine yüklemekten geri kalmadı.

Genel Kurul'un bir hayli hararetliliği geçeceği CHP'nin ve onun yol gösterisi, antrenörü durumundaki ilerlemecilerin aylar öncesine dayanan hazırlıklarından belliydi.

Birlik ve Dayanışma adındaki grup, ne pahasına olursa olsun TÖB-DER yönetimini ele geçirmeye hazırlanmıştı. Bu grubun taraftarlarının DİSK'te uğradıkları "düşüş" ten sonra gözlerine TÖB-DER'i kestirdikleri görülüyordu. Bu işte de kendilerine ortak diye CHP'yi seçmişlerdi. Geniş "sosyal demokrat" tabanla işbirliği yapılmış zafere ulaşmamak için hiç bir neden yoktu... (CHP'nin sosyal demokrattığı da neyin nesidir, o da ayrı bir hikâyeye ya!)

CHP'de kendi açısından buna pek hevesliydi. TÖB-DER yönetimini alıp onu evcilleştirmeye, CHP'ye bağlı bir genel müdürlük haline dönüştürmeye niyetlenmişti. Böylece bir "toplumsal anlaşma" da öğretmenlerle yapılmış, onların da sesi kesilmiş olurdu.

Muhalefetçiyken demokrasi havarisi kesilen CHP, iktidara gelince dediklerini unutmakta ustadır ve herkesin sus-us olmasını ister.

İlerlemecilerle bunca yılın kurası CHP'iler böyle buluştular. Sonra onların arkasına "ben de varım" demeye çalışan, sağa-sola yalpala-yıp duran, TİP taraftarı Demokrasi İçin Birlik grubu katıldı. Bir de "devrimci demokratlar"...

Birlik ve Dayanışmacılar, daha genel kurulun açılışında hır çıkardılar. Salt konukları, saatlerce sürececek divan seçimleri boyunca bekletmemek için, konuk konuşmalarının divan seçimlerinden öne alınmış olmasına karşı büyük gürültü kopardılar. TÖB-DER hukuk bürosuna danışıldı ve divan seçimleri öne alındı.

Divan için üç ayrı listeye aday gösterildi. Birlik-Dayanışma, Halkçı Eğitimciler, Demokrasi İçin Birlik ve Devrimci Demokratların ortak adayı Süleyman Üstün 280 oyla divan başkanlığı seçimlerini kazandı.

Özgürlük Grubu, Demokratik Merkezîyetçiler ve Devrimci Demokratik Birlik ise Bahattin Acar'a oy verdiler, Acar 200 oy aldı.

Devrimci Öğretmen grubunun adayı Ali Başpınar 180 oy aldı.

Halkçı Eğitimciler, aslında Birlik ve Dayanışmacıların, daha İstanbul Kongresinde oluşturdukları şike bir gruptu. Kendilerini sosyal demokrat diye niteleyen pek çok öğretmen merkez yönetimiyle dayanışmadan

yanaydı. Ancak CHP Genel Merkezi adeta seferberlik ilân etti. CHP'li milletvekilleri ve senatörler onları göz hapsine aldılar. Buna rağmen bunlardan bazıları divan seçimleri sırasında çekimsiz kaldılar.

CHP kurmayları ne pahasına olursa olsun merkez yönetimini düşürmek istiyorlardı. Çünkü bu yönetimde Özgürlük Grubu vardı. Çünkü bu yönetim sosyalist Kürt ve Türk öğretmenlerinin kardeşçe birliğinin somut devrimci ürünlerini vermişti. İrki zulme, anti-demokratik, şoven eğitim sistemine karşı çıkmıştı. Halkların ana dilinde eğitimi savunmuştu. Tüm gerici, ırkçı tayfası gibi CHP kurmayları da bu taleplere ateş püskürüyorlardı. Ve ne gariptir ki seferber edilen milletvekilleri ve senatörler içinde Kürt olanlar da vardı. Ve bu baylar da bu yönetimi düşürmek için ortalığa düşmüşlerdi...

Kürt halkı tarih boyunca ne satılık insanlar tanındı..

Bugün onları hâlâ seçiyor, ama bir gün onlara ders vermesini de öğrenecekl...

GAZİOĞLU ve IŞIKLAR'IN KONUŞMALAR I

Divan seçimlerinden sonra TÖB-DER Genel Başkanı Gültekin Gazioğlu konuştu. Gazioğlu konuşmasında, bazı vailerin hâlâ MC dönemindeki alışkanlıklarını sürdürerek TÖB-DER üyelerine baskı yaptıklarını belirtti ve yeni hükümetin artık "bunlar aşırı solcudur, komünistler, Kürtçüdür, bölücüdür" ihbarlarına ittifak ederek buna göre atama yapmamasını söyledi. Gazioğlu konuşmasında ana dilde eğitim konusuna değinerek şöyle dedi:

"Çeşitli vesilelerle evrensel bir eğitim ilkesi olarak, uluslararası anlaşmalara paralel olarak, herkesin ana dilinde eğitim görmesini, özel olarak, ilk öğretimin ana dilde olmasını savunmamız yüzünden belli çevrelerin hücumlarına ve iftiralarına maruz kaldık. En masum demokratik istemlerden olan bu istem, bazı çevrelerce bölücülük olarak nitelendirildi. Şikayet edildik; hakkımızda sayısız dava açıldı.

"Yıllar yılı Türkiye'de azınlık okullarının bulunduğu, çeşitli ulusların dillerinden eğitim yapan liseler, kolejler, hatta üniversiteler olduğu gözardı edilmek istendi. Dil ve kültüre saygımız, evrensel eğitim ilkelerine bağlılığımız, bölücülük olarak nitelendirilemez. Asıl bölücülük, insan haklarına ve özgürlüklerine saygısızlıktır. Biz böyle bir suçu asla işlemeyiz! Ve işleyenlere de karşı çıkmaya devam edeceğiz.

"Arkadaşlar; TÖB-DER'e ve üyelerine, aşırılık suçlaması öteden beri yapılır. Aşırılık suçlaması soyut bir suçlamadır. Ölçüsünü kim belirleyecektir? Emperyalizmle bütünleşmiş sermaye çevrelerinin takdirini kazanmak ve böylece aşırılık suçlamalarından kurtulmak için haklı mücadelemizi yavaşlatamayız; terkedemeyiz."

"TÖB-der ve üyeleri, ülkemizde işçi sınıfından ve emekçi halktan yana, demokratik bir eğitim düzeninin kurulması için, aşırı istekler olacaktır. TÖB-DER ve üyeleri, öğretmenlerin verilmeyen haklarının aşırı savunucusu olacaktır. TÖB-DER ve üyeleri, demokrasinin aşırı

savunucusu olacaktır. TÖB-DER ve üyeleri, emperyalizmin, faşizmin aşırı düşmanı olmaya devam edeceklerdir. Bu konularda verilen mücadele "aşırılık" değil, bir görevdir."

DİSK adına konuşan Genel Sekreter Fehmi Işıklar, CHP'yi eleştirdi. Işıklar, CHP'nin ekonomik alanda aldığı tedbirlerin sermayeden yana olduğunu, "toplumsal anlaşma

Meclis İçtüzüğünden dem vuruyor, başkanın ancak üçte iki çoğunlukla düşürülebileceğini iddia ediyordu. Bay Üstün, kendisini Meclis Başkanının yerine koyarken, bu başkanın seçimi için de ilk iki turda üçte iki çoğunluk, daha sonra ise tam üyenin mutlak çoğunluğu gerektiğini unuttuyordu...

Bay Üstün çaresiz, ama öfkeyle yerini terkedi gitti; Oylama sonun-

Töb-DER Genel Kurulunda Özgürlük Grubu adına konuşan Nazif Kaleli...

ile işçi sınıfının teslimiyetçi bir çizgiye çekmeye çekmeğe çalıştığını; diğer yandan faşizme karşı ciddi bir mücadeleye girmediğini, demokratik güçlere karşı ise olumsuz bir tavır içinde olduğunu, örneğin, TÖB-DER'e geri adımlar atarmak için TÖB-DER yönetimine ve delegelere baskı yaptığını söyledi.

KUTSAL İTTİFAK KONGREYİ TERKEDİYOR...

İlk gün, konukların konuşmalarından sonra Divan Başkanı Süleyman Üstün toplantıyı ertesi güne erteledi.

İkinci gün yapılan komisyon seçimlerini Devrimci Öğretmen grubu merkez yönetiminin gösterdiği adaylar büyük bir farkla aldılar. Bu durum Birlik-Dayanışma ile ortakla-

de büyük farkla düşürülen divanın diğer mensupları da çıkıp gittiler; giderken dosyaları da birlikte götürmekten geri kalmadılar. Onunla birlikte kutsal ittifaka mensup delegeler de salonu terk ettiler.

Bu ne devrimciliğe, ne de demokratiğe yakışan bir tavrıdır. Genel Kurul üsütün en yetkili organıydı. Belli kurallara göre bir divan seçmiş, sonra da onu, seçildiğinden daha büyük bir oyla düşürmüştü. Sosyalist ve demokrat kişilerin, örgütün en yetkili organına ve demokratik ilkelere saygısı olanların bunu olgunlukla karşılamaları gerekmez miydi?

Bazı lyl niyetli kimseler, "divanın düşürülmesine ne lüzum vardı?" diye düşünüyorlar. Lüzum vardı, çünkü ibradan sonra bay Üstün, kongreyi keskin keskin tatil edecekti.

TÖB-DER Genel Kurulundan bir görünüş...

rını moral çöküntüsüne uğrattı, yer yer kavga çıkardılar.

Üçüncü gün ilk iş, Süleyman Üstün Başkanlığındaki divanın düşürülmesi için verilen önerge oldu. Önerge 350 imzayla verilmişti. Üstün, önce bunu oylamak istemedi, o ve taraftarları bağını çağırıyor, kavga çıkarmak istedi, ama önergeyi veren gruplar sükunetlerini bozmadılar. Hukuk bürosuna danışıldı ve önergenin işleme konmasının zorunlu olduğu belirtildi.

Ama Üstün bunu kabul etmiyor,

Genel Kurul çalışmasına devam etti. Ali Başpınar'ın Başkanlığında yeni bir divan seçildi. Birlik-Dayanışma ve ortakları, bu divan seçimiyle ilgili olarak, ÖG, DM, DÖ ve DDB gruplarının oluşturduğu İttifakın Mao'cular tarafından desteklendiğini söylediler. Bu açık bir yalandı. Üstün'ün düşürülmesine ilişkin önergede bir tek Mao'cunun imzası yoktu ve yeni divan seçimlerinde ise onlar çekimsiz kaldılar. Ama Mao'cularla işbirliği yalanını bu gruplar, daha sonra da, yönetim organlarının

seçimine ilişkin olarak tekrarlamak-
tan geri kalmadılar.

Birlik-Dayanışma ve ortakları
bununla kalsalar iyiydi. Onlar doğru-
ca burjuva mahkemesine koşular.
Bir hakim yarım saat içinde Süley-
man Üstün'ün Divan Başkanı oldu-
ğuna karar verdi, kongreye tedbir
koydu. "teyizi ve infazi da içinde!"

Bu, hukuk tarihinde az rastlanır
bir olay, bir skandaldı.

Ama bu karar o gece tabiiğ
edilemedi, Genel Kurul sabaha
doğru sonuçlandı. Yeni yöneticiler
seçildiler ve göreve başladılar.

Bu, kutsal İttifak mensuplarını
şaşkına çevirdi. İkinci bir genel kurul
toplama kalkıştılar. Bir kez pusu-
layı şaşırmışlardı.

"Sosyal Demokrat" delegelerin
bir çoğu olan-bitene başkaldırdılar.
Demokrasi için Birlik Grubuyla
birlikte (Onlar da herhalde uçuru-
mun kenarından dönmek gerektiğini
düşünmüşlerdi) bu kurula katılmaya-
caklarını açıkladılar. Ama CHP
Kurmayları hizmetini alamamış, yenil-
giyi sindirememişlerdi. Bay Birgüt
onlara direktif verdi, "katılın!..."
dedi. Diğer yandan da Bay Birgüt
gazetelere demeçler verdi, TÖB-DER
in içişlerine partisinin ve kendisinin
burnunu iyice karıştırdı.

"İkinci Genel Kurul" (111)
28 Ağustos'ta, İGD ve İKD'lerin
delege çoğunluğuyla (1) toplandı... Bu
toplantıya katılan 18 kadar Halkçı-
Eğitimiçi' de, bu kadar rezaletle
katlanamayıp salonu terkedince Bir-
lik ve Dayanışmacılar bir başlarına
kaldılar ve rahatça "kongrelerini"
aldılar...

Şimdi herkes bu yeni yöneticiler-
in (1) TÖB-DER'e gelip göreve
başlamalarını bekliyor...

Ha, "Devrimci Demokratları" mı
merak ettiniz, onlar daha önce pisti
terketmişlerdi...

Evet, TÖB-DER Genel Kurulu'
nun öyküsü kısaca böyle. Ama Birlik
ve Dayanışmacı rejisörlerle bazı
ortakları bu işin peşini kolay kolay
bırakmazlar; bundan sonra ne tür
senaryolarla karşımıza çıkacaklarını
bilemeyiz.

Okurlarımız bizi hoş görsünler,
olan-biteni bir komedi gibi yansıttık-
sa suç bizim değil. TÖB-DER'in ve
onun genel kurulunun da değil.
Sosyalist ve demokrat öğretmenler,
genel kurulu TÖB-DER'e yarışır
biçimde başlattılar ve sonuçlandırdılar.
Bütün bu gerillimleri yaratanlar,
burjuva basınına TÖB-DER'i karala-
mak için fırsat verenler ve tüm bu
yaptıklarıyla bir komedi oyuncusuna
dönüşenler ise ortada.

BURJUVA BASINININ YALAN KAMPANYASI

Burjuva basınının TÖB-DER'e
ilişkin tutumu açıktır: Bir kesimi
onun kapatılmasını, üyelerinin ezil-
mesini dilemekte, bir kesimi-sözde
ilerici, demokrat geçineni ise onun
CHP'ye kuyruk olmasını istemekte,
kendisi gibi...

Gericici basın zaten belli. Ama bu
ilerici-demokrat geçinen basın da bu
kongreye ilişkin olarak az yalan
söylemedi.

Cumhuriyet Gazetesi, o sözde
"tarafsızlığını" bir yana atarak CHP
ve ortaklarının yanında savaşıma
katıldı.

Bay Yılmaz Gümüşbaş'ın 19
Ağustos tarihli Cumhuriyette yazdığ-
ına göre, Özgürlük Grubu ve
Demokratik Merkezîyetçiler, "sem-
patizanı oldukları siyasal hareketle-
rin iç bunalımlarının da etkisiyle"
etkinliklerini yitirmişler, Birlik ve
Dayanışma Grubu ise en etkin
duruma gelmiş... Demokratik Mer-
kezîyetçiler ve Özgürlük Grupları,
Mao'cularla da İttifak olanağı arıyor-
larmış... Ancak, buna rağmen Birlik-
Dayanışma ile ortakları kongreyi
alacakmış... Birlik ve Dayanışma
tek başına delegelerin üçte birine
sahipmiş...

Bütün bunların birer yalan oldu-
ğu daha o gün Cumhuriyet'e
bildirildi. Ama bayımız bunu "kasıtlı
yapmamış"... Bunu "kulislerden öğ-
renmiş..." Besbelli ki bu kulis de
Birlik ve Dayanışmanın kulisi...
Gazetecilik böyle mi olur Bay Gü-
müşbaş? Bay Gümüşbaş ya kendisi
de o "siyasal hareketin" bir "sempa-
tizanı", ya da bu makaleyi eline
onlar tutuşturmuş... Öyle değil mi?

Peki sonuç ne oldu? Delegelerin
üçte biri 250'yi aşar. Birlik ve
Dayanışma bu kadar delegeye
sahipti de öteki üç ortağı neye
sahiptiler?.. Toplam olarak 280 oy
aldılar çünkü. Bakalım bay Gümüş-
baş mızağı çuvala nasıl sığdıracak
şimdi...

Bay Ekmekçi de bu tür destek
atışlarına katılmaktan kendisini ala-
madı. O'da "Birlik ve Dayanışma"
nın mazlumiyetini savunmaya kal-
kıştı. Oysa bay Ekmekçi olayları
gözleriyle gördü ve herşeyin yukarıda
anlatığımız gibi cereyan ettiğini iyi
bilir, neden gerçekleri yazma gücünü,
dürüstüğünü kendisinde bulamı-
yor. Patronları mı, CHP'ni buna izin
vermez?

İlerlemeciler "Politika" yı batır-
dılar, umarız ki Cumhuriyeti batırma-
sınlar...

OVACIK HALKI ÜSTÜNDEKİ TERÖR

Tunceli'nin Ovacık ilçesindeki
yatılı bölge okulunun müdürü
Ahmet Tüzen burayı kendi çift-
liği haline getirmiş bulunuyor.
Elbet, bu işi yapan tek yatılı
bölge müdürü de o değil. AP
döneminin bu müdürünün karde-
şi de MHP'nin militanlığını yapı-
yor.

Bu okuldaki çocuklar son
derece bakımsız. İyi beslenemi-
yorlar. Yatak çarşafı kire
batmış. Öğrencilere verilmesi
gerekli önlükler depolarda tutulu-
yor ve ancak müfettişler geldiği
zaman ortaya çıkıyor, sonra
tekrar toplanıyor. Bu yüzden bir
süre önce öğrencilerde uyuz
salgını başladı ve bit görüldü.

CHP hükümeti kurulduktan
sonra bu AP'li müdürün yerine
yeni bir Müdür atandı. Yeni
müdür Celâl GÜL'ün gelişini
öğrenciler sevinçle karşıladılar.
Bütün yolsuzluklara tepki duyan
ama seslerini çıkaramayan öğret-
menler de sevindiler. Ovacık
halkı da. Ancak yeni müdürün
müdürlüğü bir hafta bile sürme-
di. Eski müdür hemen Ankara'ya
koştı, müteahhitlik'ten kazandı-
ğı paranın gücüyle milletvekili
olmuş Tunceli CHP milletvekili
Ali Haydar Veziroğlu'nu buldu.
Veziroğlu hemen Milli Eğitim
Bakanlığına koştu, bakana çıktı
ve "nasıl bizden habersiz bu
tayini yaparsınız? Bu kararname-
yi iptal edip eski müdürü tayin
etmezseniz partimden istifa ede-
rim," dedi. Bu konuda boynu
bükük olan CHP'li bakan ise, bu
şantaj karşısında aşağıdan aldı,
"siz merak etmeyin," dedi ve
onun isteğini hemen yerine
getirdi.

Veziroğlu seçimler sırasında
okul müdürüyle anlaşmıştı. Köy-
lerden okula öğrenci alınırken,
seçimlerde Veziroğlu'nun destek-
lenmesi şart koşulmuştu. Şimdi

Veziroğlu da adamını koruyordu
işte.

Celâl Gül'ün tayininin iptali
ve eski müdürün yerine dönmesi
Ovacık'ta halkın ve öğrencilerin
sert tepkisiyle karşılaştı.

Okulda bit görülmesi ve
uyuz salgınının da başlaması
üzerine 10 Mayıs'ta öğrenciler
boykota gittiler. Boykotu teşvik
ettikleri gerekçesiyle liseli 5 kişi
gözaltına alındı. Toplanan halk
onların salıverilmesini isteyince
polisler halka saldırıp copladılar
ve ateş açtılar. Daha sonra ise
dışardan Ovacık'a 11 cemse asker
ve ek polis ekipleri geldi ve halk
üzerinde terör estirildi. Polis ve
askerler köylere giderék gövde
gösterisi yaptılar. 13 Mayıs günü
20 kişi tutuklandı. Ali Yapışkan,
Ali Rıza Çalışkan, Ahmet Eren,
Kenan Çelik, Bülent Yerlikaya,
Necdet Topuz, Muzaffer Yerlika-
ya, Rıza Çolak, Cemâl Akgül
uzun süre tutuklu kaldılar.

Yatılı Bölge Okulu disiplin
kurulu ise 160 öğrenciye çeşitli
disiplin cezaları verdi.

Son olarak, bu olaylarla ilgili
dört kişi daha tutuklandı. Bun-
lardan biri lise beden eğitimi
öğretmeni ikisi de liseli kız
öğrenci. Öğrenciler, güz dönemi
sınavlarına girmek için döndükle-
rinde tutuklandılar.

Seçimlerde ezici bir çoğun-
lukla CHP'yi destekleyen Tunceli
halkı, o iktidara gelince baskı-
rın son bulacağını ve bazı
şeylerin değişeceğini ummuştu.
Oysa görülüyor ki herşey eskisi
gibi devam ediyor. Yine gericiler-
in her dediği oluyor ve halk
baskı altında.

Ama biz CHP'nin de bir
burjuva partisi olduğunu biliyo-
ruz ve onun da yapıp yapacağı
buydu. Bu baskılar bizi yıldıra-
maz Özgürlük, demokrasi ve sos-
yalizm mücadelemiz devam edi-
yor...

BÖLÜCÜLÜK YAPAN KİM?

İrkçi sömürgeci yönetim, yıllardır başı dara girdiğinde zulmüne karşı çıkanları, hak ve özgürlük isteyenleri bölücü olarak suçlamakta. Ancak Türkiye halkları arasında ayrım güdenler, onları birbirine düşman etmeye çalışanlar kendileridir. Onlar, Ağrı-Kars yöresinde de Azeri ve Kürt halkını birbirine düşman etmeye çalışarak emekçilerin saflarını bölmek istiyorlar.

İşte sömürgecilerin zulmünün ve bölücülüğünün yeni bir örneği:

14 Ağustos 1978 günü, Taşlıca'yın Şeyhbrahim köyünden Sait Taşdemir, Muhsin Taşbulut ve Resul Atalay adlı şahıslar, haklarında ihbar olduğu gerekçesiyle karakola alındılar. Assubay, kendilerine "Siz Azeri misiniz, yoksa Kürt mü?" diye sorunca köylüler "Kürdüz" karşılığını verdiler. Bunun üzerine Assubay, "Ulan, Kürtlerin kökünü kazıyacağım bu memleketi!" deyip köylüleri 24 saat işkenceye tabi tuttu.

Fotoğrafta işkence gören Muhsin Taşbulut ve Sait Taşdemir görülüyor.

Kimlerin insanlık suçu işlediği ve kimlerin bölücü olduğu bir kez daha görülüyor mu?..

SAIT TAŞDEMİR -

MUHSİN TAŞBULUT -

DÜZELTME

Geçen sayımızda basılan bir fotoğrafın altındaki yazı şöyleydi: "1975 yılında Peşmergeler Kürdistan dağlarında, politik bir konferansta..." Doğrusu şöyle olacak: "Kürdistan Yurtsever Birliği'nin Politik Konferansı.) Düzeltir, özür dileriz..."

PEKENİ

HİRÇ Û DU HEVAL

Du heval, herwekl hewcedari peran bûn ji ciranê xwe yekî kurkfiroş xwestin ko ew eyarê hîrçekê ji wan bikire.

Kurkfiroş gote wan:

-O... Ez dibinim we hîrçek kuşt, pêrûziya min ji we re...

Wan lê veğerand:

-No, ya rasti, hîrç hêj dibeze, lê bê şik em wê di vê nizikahiyê de dê bikujin. Û we bidita çî hîrçeke mezin... Siltanê hîrçan, ne kêr, ne zeyde, bê şik ko we kiri hon wê bi bihayeke giran dê bifiroşin, eyarê wê laşê mirovan ji sermayên xurtir dê biparêze û hon dikarin ji dêla kurkekê du kurkan çêkin.

Pîştî vê pesindanê bihayê eyarî hate biri û her du nêçirvan wehd dan di nav du rojan de eyarî binin û teslimî kurkfiroş bikin.

Nêçirvanên me dotira rojê dan rê û gihan tenahiyên ko warê hîrçê bû.

Pir ne bori çavê wan bi hîrçê ket ya ko xwe dilezand û ber bi wan dihat. Eve, mêrxasên me, ji tirsan di çihê xwe de qey cemidin û bazara wan û kurkfiroş yek car ji bira wan çû. Lez û

bez yek hîrkîşiya ser darekê û yê din mina yekî mirî ket erdê û xwe pehn kir, çav û bihna xwe girtin, ji ber ko wî carek bihistî bû ko hîrç dirîji minyan na kîn.

Hîrçê nizikî lê kir, dîr û dirêj lê nêrî, ew bihn kirû ji xwe re got:

"Xuyaye, ji mêj ve miriye, jê bihneke pis tê. Û li ser vê hîrçê rûyê xwe jê bada û berê xwe da daristanê."

Nêçirvanê ko hîrkîşiya bû serê darê jê hate xwar û gote havalê xwe:

-Hîrçê tu tirsandi, lê siûda te qenc bû, ez bi dilxweşî dibinim, tu xirabiya wê ne giha te. Lê ez didim eqilê xwe bazarê me û kurkfiroş... Eyarê ko sibe an du sibe diviya bû teslimî wî bikin. Her du ji kenîyan. Yê peşin bi ser ve zeyde kir û ji hevalê xwe pîrsî:

-Ji serê darê min didit ko hîrçê gelek nêzikî li te kir û qey bi te re dixaft. Gelo wê şiretek li te kir?

Yê din lê veğerand:

-Belê, wê gote min:

"Mirov na be eyarê hîrçekê ko wî ne kuştîye, bifiroşe. Ev gotin bila bibe guharê guhê te"

Kamran BEDIRXAN
J.Xwendina Kurdi

MERIVEK Û ÇAR KURÊN WÎ

Waxteki mervek jir û jêhati hebû. Ewî bona malbata xwe bexçeyek delal serrastkir. Tê da her texlîf fêki, rez, gul û gulçîçek hebûn. Sêvên sor û zer, hermiyên hunguvin, hinarên şirin çiklên daran dixemilandin. Guşiyên tîrî, zer û reş, tewegan da dardabûn. Sorgulan û gulçîçekan bihnek xweş belavdikirin. Giyayên ter axê bexçe mina mêrgek delal dipêçan. Li ser çiklên daran çivikên rengarêk dîfirin û dixwendin.

Merv ji xebata bexçe gelek hez dikir. Gîya û stîrhên bi zîzar paqîş dikir dar, ax kulbe dikir, ji dîr va çok vedikir, av diani, bexçe avdida.

Fêki, tîrî, têrî malê dihat û merv, pîrcaran ew berhev dikirin, dikir sîndoqan û tevî gulên dibir li bajêr dîfîrot. Tîştên ku hewceyî malê bûn dikirî.

Ewana bi vi awayî xweş idara mala xwe dikir.

Çar kurê wî ji hebûn. Ewana di bin silha daran da rûdînştin, radîzan. Carcaran, gava dilê wan dixwest, ji daran fêki jêdikir û dixwarin. Digotin:

-Ox, çî fêkiyên tamdar in!

-Ji ser tîriyê me tîrî tînel!

-Gulê me ji çî bihndar in!

Merv dixwest ku wan hîni xebatê, hîni şolên bexçewaniyê bike. Digotin:

-Kuro, hûn êdî mezin in, arîkariya min bikin. Li bexçe xwedîrî bikin. Avê binin daran avdî, ajên nuh deynin, fêkiyan û gulên bîbin li bajêr bifiroşin.

Ewana bi teralî destên xwe dihejandin û digotin:

-Eh bavo, evana şolê te nel Em di heqê bexçewaniyê da nayên. Em weki te jêhati nin in..

Û di sîhên daran da rûdînştin. Gava diçûn bajêr ji, hertîşt bi erzani dîfîrotin, pere li wir dixwarin û destwala vedigerin mal.

Bi vi awayî sal derbasbûn. Merv kal bû, dest û pi kîşyan. Êdî ne dikaribû bi şolên bexçe mijûl be.

Çokên avê xirawbûn. Dar û gul hîşkûn. Êdî ne fêkiyên tamdar hebûn, ne gulên bihndar ne ji çivikên rengarêk. Li ser axê bexçe sincên keran mezinbûn.

Çar kur birçî man. Dîtin ku tama mal nema, heryekî orxanek li pist xwe girêdan, û heryek berbi aliyekî ji welat derketin...

Yek hebû, xwe zor şoreşger dihesiband û bi kesi qayil ne dibû.

Bi aliyê peyivandinê, bi rasti ji zor mêr bû. Hinek partûk ji xwendibûn. Navê Lenin û Marks ji ser zimanê wî kêr ne dibû. Li xebirdanên, nivisandinên xelkê dînhêri, ji nav wan kelîme derdixistin, li ser wan kelîman bi saetan xebirdida, ango li ser rastiya û xeletiyê dîr û dirêj dişikî...

Li welat çepitî bibû bend û bend. Ewî xeletiya hemûyan nişan dida, bi wan hîneka xwe diani. Kêmasiyên hevalên xwe ji di ci da didit û bi hêrs û qurêti ji wan ra digot.

Kirinên wî ew bûn.

Li aliyê din, xebata wî ji xebirdanê bitir tîne bû.

Xwe bi zanîneke rast û delal ne xemilandi bû. Tîştên ku dizanibû hîni hevalên xwe ne dikir. Li ser doza xwe heval pêydane dikir. Bi xebatkaran ra mijûl ne dibû.

Pirtûk, rojname û kowar belav ne dikir. Yê ku dîfîrotin ji pereyên wan di cêwa wî da dima, ne

ŞOREŞGERÊ DEREWÎN

dîgîhişte ci.

Doza şolên mezin dikir, qiseyên mezin dikir, lê di heqê şolên piçûk da ne dihat.

Kêmasiyên xelkê digotin, lê yê xwe ne didit.

Ew bi vi hali ne şoreşgerê rast bû, ew şoreşgerê derewin bû.

Ew yekî virvîrok bû.

Îro di nav refên têkoşinê da gelek mirovên virvîrok hene. Yê ku dixwazin bi rasti bibîne şoreşger, hewce ye di rêça dirûstiyê da biçin, jir bin, doza mezinahiyê nekî, barê ku dikeve para wan bi mêrani piştîkin. Hewce ye kêmasiyên xwe bibinin û xwe ji wan xilaskî.

YALANCI DEVRIMCI

Biri vardi, kendisini büyük bir devrimci sayar ve kimseyi beğenmezdi.

Lâfa gelince, doğrusu zorlu biriydi. Bazı kitaplar da okumuştur. Lenin'in ve Marx'ın adı dilinden eksik olmazdı. Başkalarının söylediklerine, yazdıklarına bakar, onlardan kelimeler çıkarır, bu kelimelerin üstünde saatlerce konuşur, kısacası doğrular ve yanlışlar üstünde uzun uzun dururdu.. Ülkede sol bölünmüştü.

O, herkesin yanlışlarını gösterir, onlarla alay ederdi. Arkadaşlarının hatalarını da anında görür, sert ve kendini beğenmiş biçimde bu hataları söylerdi

Yaptıkları bu kadardı.

Diğer yandan, lâfendazlıktan başka bir şey yaptığı yoktu.

Kendisini doğru, yeter bilgilerle donatmamıştı.

Bildiklerini de arkadaşlarına veremiyordu. Savunduğu

görüğe yeni arkadaşlar kazanamıyordu. Emekçilerle ilgilenmiyordu.

Kitap, gazete ve dergi dağıtmıyordu. Sattıklarının parası da cebinde kahyor, yerine ulaşmıyordu.

Büyük davalar peşinde koşuyordu, büyük lâf ediyordu, ama küçük işlerin de hakkından gelemiyordu.

Başkalarının hatalarını söylüyor, ama kendininkileri göremiyordu.

O, bu haliyle gerçek bir devrimci değil, yalancı bir devrimciydi...

O, bir palavracıydı.

Bugün mücadelede saflarında böylesi palavracılar az değil. Gerçek bir devrimci olmak isteyenler dürtüst bir yolda yürümelidirler, çahşkan olmalırlar, büyüklük davası gütmemeli, kendi omuzlarına düşen yükü yiğitçe omuzlamalırlar. Kendi hatalarını görmeye ve onlardan kurtulmaya çalışmalırlar.

Yararlı, değerli bir çalışma yapmadan kendini beğenen akış, akış peşinde koşan biri devrimci değil, sadece bir palavracıdır...

SIN'ÊT Û ÇAND

HELBESTÊN NEWROZÊ

Xwendevanên Delal,

Me di hejmarê 6'an dabû zanin ku 28 helbest hatine şandin bo newrozê. Ji wan 17 helbest hatin bijartin û di hejmarên berê da neşirbûn. Juriya me ya ji pênc hevalan sazûyî, kombû û di nav van 17 helbestan da yekemin, duwemin û sêwemin bi jart:

Yekemin: **Sonda Mezin û Newroz** (A. Sezgin - Ankara)

Duwemin: **Cejna Welat** (Bargiran - Tatvan)

Sêwemin: **Roza Nu** (Serdar Çağlı, Nürnberg)

Me dixwest em resimên van hevalan ji neşir bikin û derheqa jiyina wan da çend tiştan binivisînin. Lê weki hûn dizanin, bo van hevalan qenc nabe, em naxwazî wan teslimî devê guran kî... Ew bila bîmine rojên azadiyê..

Diyariyên van hevalan emê bîdîne. Heval Serdar Çağlı, bila keremke, ji me ra binivise, ew kîngê tê welat, yan emê diyariya wi bîşînin derva?

Hevalên din, yên ku helbestên xwe hêjayî dereca mezin didîtin, û diyariyê negirtin, bila li qîsûran nenihêrin, û dev ji nivisandîne bernedin.

Bi silavên me yên germin..

Roja Welat

Destana Memê Alan

kürtçe-türkçe

Derheqa Şoreşa Kurdistanê Iraqê

ra şer dîke..” Bî ditina me ev ne gotinên rast in.

Ji ber ku, Hundur Iraqê da, di girtigehên Baasîyên zorker da bi sedan mirovên YNK'yê hene, ew di van girtigehan (**mapîsxanan**) da eza û cefa dibînin, her roj çendên wan bi destê zalîman tînin kuştin. Girtigeha Musulê li ber çavan e. Ger ew şerê dijmin nakin, dijmin çima wan digre û dîkujê?.. Eşkere ye ku ew ci û ci şerê partizaniyê dikin û xeberên şerê YNK û leşkerên Iraqê ku ji Kurdistanê Iraqê tînin ne derew in. Li aliyê din, dervayî welat ji YNK (**Yakîti Nîştîmanî Kurdistan**) gele xebat nişan dide ku zulma hukumeta Iraqê bide ber çavên dinê. Wê memorandumêk şande Yekîtiya Miletan li ser rewşa gelê Kurd li Kurdistanê Iraqê.

Ew gotin “Berî her tiştî, ez yê din ji halê rakim û himber dijmin tenê bîminim..” ne karê baqîlan û şoreşgeran e. Bî vi awayî kes nikare yekîtiya gel li pêşberî dijmin pêkbîne. Bî vi awayî, xirabî di nav gel da her mezin mezin dibe, hêzên gel belav dibe û jar dîkeve, şerê rîzgariyê dereng dimîne.

Gotina me ne tenê ji Qiyadê ra ye. Divê YNK ji li riya yekbûne bigere. Bona serketina gelê Kurd li Kurdistanê Iraqê, lazîme ev dubendî ji halê rabe. Heya ew şerê hevdu bikin, tucar nikarin şerê dijmin bikin û bigihîjin armanca xwe. Divê em caran bir nekînin ku hî xelatiyên welatparêzên Kurdan ji çetînahîyan der tînin. Kurdistan perçe perçe bûye, dora gelê Kurd bi dijminan girtiye. Ew, bêçare li vi alî û wi alî li arîkariyê digerin. Bona vê yekê ji carcaran xelatiyan dikin, dikevin dafîka dijminan. Kîngê welatparêzên gelê Kurd di nav xwe da yekîti çêkînin, hingê dikarin xwe ji van dafîkan bîparêzînin û zora dijminan bînin.

Li aliyê din, hînkê ji me ra dibêjin ku, “hûn çima dibêjin welatparêz bila yekbînin”, Qiyade ne welatparêz e, ew hevalbendê emperyalîzmê ye, ew hêzek kewneparêz e, bî dijmin ra şer nake tenê şerê hêzên welatparêz dîke, dixwaze wan bişkênîne...” Evana, bona rojname me dibênin ku “rastiyê êşkere nabêje, kînnên Qiyadê nade ber çavan, ênşî ser kewneparêziye nake...”

Evana gotinên ne rast in.

Ya ewilî, ki heya niha bî kewneparêziyê ra şer dîke, ki listîk û planên emperyalîzmê, kewneparêzê Şahê Iran û yên feodalên Kurdan dide ber çavan, dixebite ku mîlet hişyar bike, li ber çavan e. Em tucar ji gotina rastiyê netirsînin, cara pêşîn ji tenê **Riya Azadî** xelati û şaşiyên serokîtiya PDK êşkere kir. Hemû kes ji pê dîzanînin ku, gava wê rastî êşkere dikir, gele kesên nezan bî wê hêrs dîketin digotin, “hûn çima derheqa şoreşa Kurdistanê Iraqê da usa dinivîsînin..” Kesên feodal û paşverû ji zêtir hêrsa xwe danînin, digotin “**Riya Azadî dijminê Gelê Kurd e!**” û ne dixwestin ku gelê me wê bixwîne, digotin: “**Emê nahêlin Riya Azadî bikeve Kurdistanê!**”!.. Ne usa bû?

Ewên ku niha me ra dibêjin: “Hûn çima ênşî ser Qiyadê nakînin?” du li kiderê bûn? Ewan çima qet dengê xwe ne dikir? Çima derheqa feodal û paşverûyên Kurdan da tiştêk ne digotin?

Gava me şerê kewneparêziyê dikir, kînnên wan çibû, em xweş pê dîzanînin. Ewana, nav xwe da derheqa Barzanî da tiştên herî xirabî digotin û gava derdiketin himber gel, mîfteh li devê xwedixistin, serda ji pesna Barzanî didan.. Ji ber ku ew tîrsonêk bûn, oportûnîst bûn. Tucar newêrin ku rastiyê bêjin, diçûne cem kê gora dilê wi xeber didan.

Iro ji ew mîna qehremanan xebirdînin, ji ber ku, bî xwe ketine tenganiyê. Ger iro, partizanên YNK ji Kurdistanê Iraqê derbazî Kurdistanê Tirkîyê bûne, ketine nav wê dafîkê, û gelê Kurd hevdu qirkirîye, para wan hevalbendan ji tê da heye. Ewana YNK xapandî.. Û ewana xwe û mirovên xwe ji xapandî.. Rûyê wan li cem gelê me iro reş e.

Me digo ew maceraperest in, û ew bî me hêrs dîketin. Van bûyarên paşîn ji êşkere kir ku ew maceraperest in, siyaseta wan bê bîngêh e, ew dûr nabin.

Belê, em yekîtiya hêzên welatparêz dixwazî û bî ditina me kes nikare bêje PDK Iraqê bî timamî kewneparêz e. Rast e, iro ji kesên paşverû, feodal û bûrjûwayên Kurd, nevalbendan emperyalîzmê û serokîtiya wê ne kîşandîne. Lê di bîngêh da pîraniya endamên wê gundî ne, xebatkar in, Pîraniya endamên PDK welatparêz in, diji emperyalîzmê û kewneparêziyê ne. Ew endamên xebatkar û paşverû iro dixebîtin ku partiya xwe ji kewneparêzan paqîşkînin, rêçêk rast da bîmeşînin. Ew bîrayên me ne û divê em ji wan ra arîkarî bikin.

Ewên ku PDK bî timamî paşverû dihesibînin û ji wê ra dijminahîyê dajon, di rêyekxelet da ne. Ew, du di rêça KDP da bê qeyd û şert dîçûn, navê serokên wê bilind dikirin û iro ji, wê ji serî heya binî dijmin dihesibînin. Ev ne siyasetek rast e, ev şaşî ye.

Em şoreşgerên Tirkîyê pêşkarî karên partiyên Kurdistanê Iraqê nabînin. Bes ku ew di rêça emperyalîzmê û kewneparêziyê da nebin. Em yekîtiya wan dixwazî. Ew bila destê xwe bîdînin hev, diji zulmê bî hevra bîmeşînin

GIRTIYAN BERDIN XWÎNA HEVDU MERIJÎNINÎ..

Di riya yekbûna hêzên welatparêz da, divê berî her tiştî ew girtiyên ku di dest Qiyadê da ne, bînin berdan.

Du salan berê **Cebbar** û hevalên wî hatin kuştin, ew xirabiyek mezin bû, hêzên şoreşê anî himber hev. Niha ji gelek merovên hêja, partizanên delal di dest Qiyadê da ne. Divê Qiyade destê xwe zêde xwîni neke. Di şerên dewletan da ji hêrsî nayên kuştin.

Bî kuştina wan tiştêk safî nabe. Dujminahî di nav welatparêzên Kurd da, di nav gelê me da herû her kûr dibe. Kî ku dibêje “**ez welatparêz im!**” kî ku dibêje ez rîzgariya gelê Kurd dixwazim divê di riya xelet da neçe, dijminahîyê di nav gelê me da kûr neke.

Divê Qiyade guh bide şoreşger û welatparêzên Kurdistanê Tirkîyê û van partizanên berde, pêşkarî jina wan nebe. Yan na, ew êdi nikare bîr û bawerîya kesî bî xwe bîne. Ne tenê Şoreşger û welatparêzên Kurdistanê Tirkîyê, yên hemû Kurdistanê, yên hemû Tirkîyê û yên welatên din ji kuştina van partizanên û serokên wan naxwazî, azadîya wan dixwazî.

Em hêvi dikin ku berdandina wan, di nav refên welatparêz da rêçêk nuh veke, bîr û bawerîya wan bî hev bê, ew hêdi hêdi dev ji berberîya hevdu berdin û bînin cem hev, yekbînin. Gelê Kurd û yarên wî usa dixwazî.

Bî kuştina wan, qiyade dijminahîyek mezin bike nav refên gelê Kurd û êdi nikare cardin wê xirabiyê safî bike.

GOTINA ME EV E: ELÎ ESKERÎ, DR. XALÎT, ŞEX HUSEYÎN O HEMÛ HEVALÊN WAN BERDIN. DIJMINAHÎYÊ MEKIN NAV GELE KURD, DIJMINAN ŞA MEKIN!

XWÎNA HEVDU MERIJÎNINÎ!..

SAYFA-11

NIVİSKARÊ MEZİN EREB ŞEMO ÇÛ SER HEQİYA XWE

Niviskar, zana û mamosteyê mezin Ereb Şemo (Ereb Şemoêviç Şamilov) dî 21'ê Hızêranê, sala 1978'a -dî 82 saliya emrê xwe da- li Rewanê çû ser heqîya xwe.

Zarotî û xortaniya wi gelek bî çetînahi derbaz bû. Ew dî serhatya xwe "Şivanê Kurd" da serboriyên xwe dîde ber çavan.

Ereb Şamilov dî 1'ê çileyê, p.şin sala 1897'da li Qersê, gundê Azatâ dî kadinekê da hatiye dinê. Bavê wi li cem xelkê şivanti dîkir. Ereb Şemo bî xwe ji, hin ku zaroyek piçûk bû, bû şivan, pezê dewlemendan çêrand, li cem wan xulamî kir. Li dibistana gundekî da bû dergevan û li wir hîni xwendinê, û zîmanê Ürsî bû. Her usa ji, gava li cem Ermenan, Huruman şivanti dîkir, hîni zîmanê wan û Tirkî ji bû. Dema şerê mezin ya ewlîn da, dî ordiya Kozakan da ew bû werger (tercuman), tevi wan hat Kurdîstana Tirkîyê.

Dî sala 1916'an da dî çêkirina riya hesin da xebitî. Li wir bolşewik naskirin û tevi xebata siyasi bû. Piştî kete Ordîya Sor û Partîya Bolşewik (sala 1918) û dî şerê hundurî da li Kavkazê Bakur diji hêzên spi şer kir, brîndar ket.

Piştî şer ku vegeri welatê xwe, dê û bavê xwe li wir ne dit. Bavê wi bî aliyê kewneparêzan hatibû kuştin û diya wi mirî bû.

E. Şemo dî riya sosyalîzmê da xebata xwe ajot. Dî gundên kurdan û warên koçeran da diji axan û began şer kir û xebitî bona sazîrîn û qewinkîrîna sovêtan.

Dî sala 1929 tevi xebata çêkirina elifbayek Kurdî bî tipên Latîni bû.

Dî sala 1930'da dest bî nivîsandinê kir. Ew nivîskarê Kurdên Ermenîstanê yê pêşîn bû. Gelek afrandinên ebedî û siyasi nivîsandin. Serhatya wi "Şivanê Kurd" bî gelek zîmanên xelkên Sovêti, her usa ji bî Almanî, Fransîzi, Erebi, Tirkî, û bî zîmanên din hat wergerandinê.

Sala 1931'ê E. Şamilov çû Leningradê, li Enstitûya dirokê, filozofîyê, û zîmanzanîyê (filoloji) xebateke mezin kir bona hazîrkîrîna qedroyên intelijensiya Kurdî, bî zanîyê mijûl bû, gramêra zîmanê Kurdî çêkir.

Dî sala 1936'da xebata wi ye "Pîrsa Derheqa Feodalîzmê Nava Kurdî da" hat neşîrkîrînê. Piştî, afrandinên wi "Jiyîna Bextewar" "Hopo" romana "Dîmdîm" çap bûn.

Ereb Şamilov bo van xebatên hêja bî nişanên "ala sor" "dostiya cîmaeta" û gelek mîdalyan hatiye rewakîrînê.

Piştî mirîna wi, Enstitûya Marksîzm - Leninîzmê ya Ermenîstanê, Yekîtiya Nivîskarên Ermenîstanê û Wezîriya Çandî ya

Ermenîstanê bî hevra belavokek derxistin; ew dî vê belavokê da behsa xîzmetên E. Şamilov yê jorin dîkin û usa dibêjin: "Navê bolşevîkê kevn, nivîskar û ulmdarê eyan, merivê hîzkîrî û xemxur, hevalê qenc Ereb Şemoêviç Şamilov wê heta hetayê dile me da bîmine." (Riya Teze, Hejmar 3062, 5'ê tîrmêxê sala 1978)

Endamê jî Yekîtiya Nivîskarên Ermenîstanê, G.B. Garîbcanyan derheqa E. Şamilov da usa dibêje:

"Ereb Şamilov dengbêje dostiya cîmaetên Ermenî û Kurdî bû, dostî, rehê kîjanê (wê) ji kûraya xweliya Ermenîstanê hatibûn, bî teva sê rêvûlûsyonên (şoresên) Urîsa qevîn bûbûn.

"Sala 1977'a meha sîbatê mala nivîskara da bî şaynetî 80 - saliya Ereb Şamilov dane kîvşê. Nivîskar û ulmdarê rispi derheqa emrê xweyî derbazbûyî da xebîrda, bî hîzkîrîn û şêkîrdarî derheqa rasthatînen xweyê tevi Maksîm Gorkî, Kîrov, Karaxan, Stêpan Alavêrdîyan, Sergîs Kasyan û şuxulvanân mayîyê eyan da şîrove dîkir. 'Ermenîstana Sovêtiyê wetenê minî hîzkîrî ye, ez xweyîkîrîme û mezin kîrîme, cîmaetên Ermenî birê xebatkarên Kurd e' -ewî tîmê dîda cahîla."

Karlênê Çaçanî, serokê seksiyona nivîskarên Kurdî li Ermenîstana Sovêti ji dibêje: "Erebê Şamilov rispiyê literatûra me" bû. Bî rasti ji Ereb Şamilov ne tenê rispiyê edebiyatî kurdên Sovêtiyê bû, her usa ji para wi dî temamiya edebiyatî kurdî ya modern da gelek mezin e. Em dîkarî bîjin wi dî zîmanê me da rêçek nuh vekîr, bî gelek serhatî û romanên xwe dî edebiyatî kurdî da himê modernîyê, him çaxiyê dani. Gelê Kurd li hemû aliyên Kurdîstanê navê "Ereb Şemo" baş nasdîke. Pîrtûka wi ya bî nav û deng dî nav gelê me da belav bûye. Sala çûyî me Şivanê Kurd wergerande Tirkî û tevi Kurdîya wê li Stembolê, dî nav neşîreta "Özgürlük Yolu" (Rêya Azadî) çapîr.

Lê pîr mîxabî, sinorên ku dî nav gelê Kurdî da û dî singa Kurdîstanê da hatîne danîn, fîrsend ne dane ku afrandinên wi yê din û yê nivîskarên mayî bigîhîje destê me.

Qers û Rewan cîranê hev in. Rojan, xebatkarên ku li vi alî û wi alî dîxebîtin hev û dîbinî û şevan ronahîya bajarê Rewanê şewle dîde axa me. Lê hatî û çûyî qedexe ye, wekî heryek dî dînyek dînde diji.. Hatî û çûyîna merivan, pîrtûkan û stranan qedexe kîrîne.

Em hêvî dîkin ku ew rewşa han nîkare demek dirêj bî vi awayî biçê.

Bî mirîna Ereb Şemo, gelê Kurd lawekî xwe yî delal wîndakîr. Wi jîna xwe ya dirêj dî riya azadî û serfrazîya gelê Kurdî û hemû gel û xebatkarên da derbaz kîr, bî dû xwe afrandinên hêja hîştî. Navê mîrovên wek wi tucar namûre û nayê bîrkîrîn.

Sahibi: Mustafa AYDIN

Yazışleri Müdürü: Mahmut ÇEŞME

Yönetim Yeri: Sümer Sokak 12/2, Demirtepe - ANKARA

Abone Şartları: Altı aylık 50 TL, yıllık 100 TL, Dış ülkeler iki katıdır.

Dizgi - Baskı: E M - A Ş , Rüzgarlı Gayret Sok. No: 1

Ulus/ANKARA Tel: 19 77 52/3 Hat

Her ayın 1'inde ve 15'inde çıkar..

Xwedi: Mustafa AYDIN

Berpîrsiyar: Mahmut ÇEŞME

Navmîşan : Sümer Sokak 12/2 Demirtepe-ANKARA

Şerten: Abone Bo 6 mehan 50, salî 100 lîraye Tirkîye; bo welaten dervayî du qat e